

PRUNELLA

Ročník XLI
2016

*Zpravodaj Oblastní ornitologické sekce
při Správě Krkonošského národního parku*

PRUNELLA

Zpravodaj
Oblastní ornitologické sekce
při Správě Krkonošského
národního parku
XLI/2016

Správa Krkonošského národního parku
Vrchlabí

Obsah

Petr Kafka & Josef Vrána

- Hnízdní výskyt a první prokázaná hnízdění luňáka červeného (*Milvus milvus*) v oblasti Krkonoš** 4
*Breeding occurrence and the first confirmed nestings of the red kite (*Milvus milvus*) in the region of the Krkonoše/Giant Mts (Czech Republic)*

Jakub Šimurda, Jiří Flousek, Miroslav Dusík & Dušan Vodnárek

- Početnost datla černého (*Dryocopus martius*) v Krkonoších v letech 2013–2016** 12
*Density of the black woodpecker (*Dryocopus martius*) in the Krkonoše/Giant Mts (Czech Republic) in 2013–2016*

Jakub Šimurda

- Jarní přilet ptáků do podhůří Krkonoš v letech 1997–2014** 18
Spring arrival of birds in the foothill of the Krkonoše/Giant Mts (Czech Republic) in 1997–2014

Luděk Petrilák

- Náhradní hnízdiště rorýse obecného (*Apus apus*) v Jilemnici** 28
*Alternative nests for the common swift (*Apus apus*) in the town of Jilemnice (Czech Republic)*

Miroslav Brandejský

- Poznámky k hnízdění skorce vodního (*Cinclus cinclus*)** 31
*Several remarks on breeding of the dipper (*Cinclus cinclus*)*

- Ornitologická pozorování v oblasti Krkonoš v roce 2015** 33
Ornithological observations in the Krkonoše/Giant Mts in 2015

- Pozorování dalších obratlovců v oblasti Krkonoš v roce 2015** ... 53
Observations of other vertebrates in the Krkonoše/Giant Mts in 2015

Hnízdní výskyt a první prokázaná hnízdění luňáka červeného (*Milvus milvus*) v oblasti Krkonoš

*Breeding occurrence and the first confirmed nestings of the red kite (*Milvus milvus*) in the region of the Krkonoše/Giant Mts (Czech Republic)*

PETR KAFKA¹ & JOSEF VRÁNA²

¹ Gen. Kratochvíla 1014, 549 41 Červený Kostelec (petr.kafka@centrum.cz)

² 549 21 Česká Čermná 172 (pomarina@seznam.cz)

Úvod

Luňák červený patří v současnosti mezi pravidelně hnízdící druhy v České republice. V první polovině 20. století na našem území zřejmě nehnízdil a k jeho postupnému šíření dochází až od poloviny 70. let. Zjišťován byl zejména na jižní Moravě, později v západní polovině Čech, na Českomoravské vrchovině a v severních Čechách (ŠŤASTNÝ et al. 2006). Osídlování nových oblastí a zahušťování populace probíhá na našem území zejména ze severozápadního směru. S rostoucí početností jsou luňákem červeným osídlovány také vyšší polohy, včetně Krkonoš.

Metodika

Pro hodnocení vývoje početnosti luňáka červeného v oblasti Krkonoš byla shrnuta veškerá pozorování uvedená v dostupných ornitologických periodikách (*Prunella*, *Panurus*), v elektronických databázích (faunistika ČSO na www.avif.birds.cz, faunistika Východočeské pobočky ČSO), doplněná o dotazy u místních ornitologů a vlastní pozorování druhů. Ta byla získána zpravidla náhodně či při monitoringu jiných ptačích druhů. Za hnízdní výskyt jsme považovali pozorování zaznamenaná od poloviny dubna do přelomu července a srpna, vždy s přihlédnutím k okolnostem pozorování a chování ptáka. Jednotlivá pozorování byla následně klasifikována dle mezinárodních kategorií průkaznosti hnízdění, jako hnízdění možné, pravděpodobné nebo prokázané. Za zkoumanou oblast Krkonoš bylo zvoleno území Krkonošského národního parku, jeho ochranného pásma a podhůří do vzdálenosti asi 10 km.

Obr. 1. Pohled na hnízdní lokalitu s obsazeným hnízdem luňáka červeného (*Milvus milvus*) na modřínu asi 25 m nad zemí (Lampertice, 9. 6. 2016). Foto Josef Vrána.

Fig. 1. View of a breeding locality with an occupied nest of the red kite on a larch tree ca 25 m high (Lampertice, 9 June 2016).

Obř. 2. Detail obsazeného hnízda luňáka červeného (*Milvus milvus*) na stejné lokalitě. Foto Josef Vřána.

Fig. 2. Detail of an occupied nest of the red kite in the same locality.

Výsledky a diskuze

Při mapování hnízdního rozšíření ptáků v České republice, probíhajících v letech 1973–77 a 1985–89, nebyl luňák červený v širším okolí Krkonoš zaznamenán (ŠŤASTNÝ et al. 2006). První hnízdění tak bylo na základě opakovaného pozorování luňáků v hnízdním období předpokládáno v roce 1994 na vrchu Kobyla u obce Jestřabí v Krkonoších, tedy v období sběru dat pro Atlas hnízdního rozšíření ptáků Krkonoš 1991–1994. Pozorován zde byl celý pár s mládětem. Dalšímu možnému hnízdění naznačovalo pozorování 1 ex. dne 5. 7. 1994 u Mrklova. Mohlo se však jednat o jedince ze stejného hnízdiště. V této době byl počet hnízdících párů na celém území Krkonoš, včetně polské strany, odhadnut na 2–3 páry (FLOUSEK & GRAMSZ 1999). V letech 1995–99 byli luňáci zaznamenáváni spíše sporadicky a vzhledem k datům pozorování (duben, červenec, srpen) či okolnostem pozorování se lze domnívat, že se spíše jednalo o protahující jedince. K nárůstu pozorování dochází

až po roce 2003, od kdy jsou luňáci zaznamenáváni také v hnízdní době (květen, červen). Do roku 2010 lze za možné oblasti hnízdění označit Harrachov (v roce 2003), Prosečné (2006, 2007), Poříčí u Trutnova (2006, 2007), Lánov (2009, 2010) a Rudník (2010). Za pravděpodobnou oblast hnízdění 1–2 párů lze považovat úpatí Černé hory mezi Čistou v Krkonoších a Mladými Buky. Zde byli luňáci opakovaně zastiženi v roce 2008 (celkem šest pozorování 1–2 ex.) a jednotliví ptáci či dvojice zde byly pozorovány i v následujících letech 2009–10 a 2014–2016. Dalším místem pravidelného výskytu je okolí Roprachtic a Vysokého nad Jizerou. Luňáci zde jsou zaznamenáváni od roku 2005, přičemž opakovaná pozorování v roce 2013 (včetně pozorování až 6 ex. koncem července) a výskyt páru v roce 2016 velmi nasvědčují hnízdění. Zajímavý je také výskyt 5 ex. v polovině června 2014 u Vichové nad Jizerou a 3 ex. začátkem srpna 2015 na tomtéž místě. Po roce 2010 jsou luňáci v hnízdní době pozorováni sice nepoččetně, ale prakticky v celém podhůří Krkonoš a mnohé záznamy svědčí o možném hnízdění druhu na více lokalitách. Jednotlivá pozorování jsou uvedena v Tab. 1.

První hnízdění se podařilo prokázat až v roce 2014 v Poříčí u Trutnova. Ačkoliv zde byli luňáci zaznamenáni v dubnu a květnu, kdy byl pozorován 1 ex. zalétající do lesa, k nálezů hnízda došlo až 12. července. Jeho umístění bylo nejprve zaměřeno podle dvou čerstvě vyvedených mladých ptáků, kteří nad hnízdem postupně vykroužili. Při následné prohlídce porostu odlétl z hnízda třetí pták. Hnízdo bylo umístěno ve výšce asi 20 m na modřínu, který roste takřka na vrcholu Zámeckého kopce v bezprostřední blízkosti elektrárny Poříčí. V okolí hnízda se nacházelo velké množství vypelichaných per z dospělých ptáků. Ačkoliv bylo v následujících letech hnízdiště pravidelně sledováno, nebylo již další hnízdění na lokalitě zaznamenáno.

Druhé hnízdění se podařilo prokázat v roce 2016. Na základě opakovaných pozorování luňáků lovcích nad posečenými loukami u Bernartic a Zlaté Olešnice byl cíleně vysledován směr odletu krmících rodičů. Při následné kontrole porostů západně od Lampertic bylo dne 9. června nalezeno hnízdo minimálně se dvěma velkými mláďaty. Hnízdo bylo umístěné ve výšce asi 25 m rovněž na modřínu, který roste při okraji paseky a nedaleko od okraje lesa. Ve stejné porostní skupině, vzdálené asi 30 m, bylo nalezeno další hnízdo na modřínu, které zřejmě luňáci využili v předešlém roce.

Luňák červený patří v České republice mezi druhy zvyšující svou početnost a rozšiřující svůj hnízdní areál (ŠŤASTNÝ et al. 2006). Ačkoliv jsou první pozorování luňáků červených v oblasti Krkonoš naznačující hnízdění datována do roku 1994, k trvalejšímu osídlení oblasti a zřejmě i hnízdění dochází

Tab. 1. Pozorování luňáků červených (*Milvus milvus*) v oblasti Krkonoš, zařazená do jednotlivých kategorií průkaznosti hnízdění (KPH: A1 – druh pozorovaný v době hnízdění ve vhodném hnízdním prostředí, B3 – pár pozorovaný ve vhodném hnízdním prostředí v době hnízdění, B6 – pozorování ptáků navštěvujících pravděpodobná hnízdiště, C11 – nález použitého hnízda, C14 – pozorování starých ptáků přinášejících potravu mláďatům, C16 – nález hnízda s mláďaty).

Table 1. Breeding observations of the red kite in the region of the Krkonoše/Giant Mts. Columns from the left – Year, Date, Locality, Number of individuals, Observer; Breeding categories and codes: A1 – species observed in breeding season in possible nesting habitat, B3 – pair observed in suitable nesting habitat in breeding season, B6 – adult visiting probable nest-site, C11 – used nest found, C14 – adult carrying food for young, C16 – nest with young found.

Rok	Datum	Místo pozorování	Počet exemplářů	Pozorovatel	KPH
1994	zač. VI.–VIII.	Jestřabí v Krkonoších	vícekrát 1 pár s mláďetem	J. Maštalka	B3
1994	5. 7.	Mrkllov	1 ad. ex.	J. Zajíc	A1
1996	23. 4.	Arnultovice	1 kroužící ex.	M. Lejdar	A1
2003	7. 5.	Harrachov	1 ex.	O. Pažout, J. Marek	A1
2005	4. 6.	Roprachtice	1 ex. s chováním jako na hnízdišti	J. Flousek, P. a P. Kafkovi	A1
2006	2. 5.	Prosečné	1 ex. nad jetelištěm	J. Grúz	A1
2006	17. 6.	Trutnov (Poříčí)	1 kroužící ex.	P. Kafka	A1
2007	20. 5.	Prosečné	1 ex.	V. a V. Horákovi	A1
2007	28. 5.	Trutnov (Poříčí)	1 ex. nad nivou Úpy	J. Vrána	A1
2008	14. 5.	Labský důl	1 ex.	J. Vrána	A1
2008	31. 5.	Mladé Buky	1 kroužící ex.	P. Kafka	A1
2008	12. 6.	Svoboda n. Úpou	1 ex.	J. Flousek	A1
2008	17. 6.	Čistá v Krkonoších	2 kroužící ex.	J. Vaněk	B3
2008	18. 6.	Hertvíkovice	1 kroužící ex.	P. Kafka	A1
2008	18. 6.	Mladé Buky	1 ex.	P. Kafka	A1
2008	1. 7.	Čistá v Krkonoších	2 lovící ex.	J. Flousek	B3
2009	2. 5.	Babí u Trutnova	1 ex.	P. Kafka	A1
2009	14. 7.	Lánov	1 kroužící ex., občas usedá na louku	M. Dusík	A1
2010	25. 5.	Rudník	1 kroužící ex.	J. Kalenský	A1
2010	6. 7.	Lánov	1 kroužící ex.	J. Flousek	A1

Rok	Datum	Místo pozorování	Počet exemplářů	Pozorovatel	KPH
2011	27. 4.	Studeneč	1 ex.	L. Petrilák	A1
2013	26. 4.	Horní Branná	2 ex.	L. Petrilák	A1
2013	26. 4.	Roprachtice	1 ex.	M. Jůna	A1
2013	10. 5.	Benecko	1 ex.	L. Petrilák	A1
2013	22. 6.	Dolní Branná	přelet 1 ex.	D. Vodnárek	A1
2013	24. 7.	Roprachtice	přelet 1 ex.	J. Flousek	A1
2013	24. 7.	Poniklá	2 kroužící ex.	J. Kaván	A1
2013	konec VII.	Poniklá	až 3 ex.	J. Kaván	A1
2013	28. 7.–5. 8.	Víchová n. Jizerou	až 6 ex. na kosených loukách	J. Tomáš st.	A1
2013	29. 7.	Roprachtice	1 ex.	M. Jůna	A1
2014	29. 4.	Bohuslavice n. Úpou	2 ex.	L. Petrilák	B3
2014	11. 5.	Trutnov (Poříčí)	1 ex. s potravou	J. Vrána	C14
2014	15. 5.	Bernartice	1 kroužící ex.	R. Vlček	A1
2014	21. 5.	Kozí hřbety až Stoh	2 ex.	J. Vrána	B3
2014	7. 6.	Prostřední Lánov	1 kroužící ex.	J. Kalenský	A1
2014	10. 6.	Víchová n. Jizerou	5 ex.	L. Jasso	B3
2014	10. 6.	Hertvíkovice	1 ex.	P. Kafka	A1
2014	16. 6.	Kruh u Jilemnice	3 ex.	M. Pokorný	B3
2014	12. 7.	Trutnov (Poříčí)	použité hnízdo, 1 juv. ex.	P. Kafka	C11
2015	2. 6.	Voletiny	1 ex.	V. Čížek	A1
2015	14. 7.	Černá Voda u Žacl.	1 ex.	J. Vrána	A1
2015	1. 8.	Víchovská Lhota	3 ex.	P. Kafka	A1
2015	3. 8.	Černý Důl	1 ex.	J. Šírek	A1
2016	6. 5.	Roprachtice	2 ex. u hnojiště	L. Petrilák, P. Kafka	B3
2016	8. 5.	Mříčná	1 ex.	L. Petrilák	A1
2016	25. 5.	Vrchlabí	1 ex.	M. Vokoun	A1
2016	5. 6.	Bernartice	1 ad. ex.	E. Horáčková, P. Kafka	A1
2016	8. 6.	Zlatá Olešnice	2 lovicí ex., zálet s potravou	J. Vrána	C14
2016	9. 6.	Lampertice	min. 2 ml. na hnízdě	J. Vrána	C16
2016	10. 7.	Horní Branná	1 lovicí ex.	J. Čejka	A1

Tab. 1. Pokračování. / *Table 1. Continuation.*

Rok	Datum	Místo pozorování	Počet exemplářů	Pozorovatel	KPH
2016	14. 7.	Prostřední Lánov	1 ad. ex.	J. Flousek	A1
2016	20. 7.	Lánov	1 juv. ex.	P. Kafka	A1
2016	20. 7.	Rudník	2 kroužící ex.	P. Kafka	A1
2016	VII.	Vichová n. Jizerou (Kozle)	zbytky 1 mrtvého ex.	J. Kaván	A1

až v období kolem roku 2005. Podobně od roku 2005 uvádí z Chlumecka výskyt luňáků v hnízdní době KADAVA & VOSÁHLOVÁ (2009) a na Broumovsku také od roku 2005 i VRÁNA & BĚLKA (2006). Je tedy zřejmé, že podhůří Krkonoš bylo při šíření druhu osídlováno ve stejném období jako nížinné oblasti kraje. Ze shromážděných údajů je také patrné, že hnízdicích párů postupně přibývá. FLOUSEK & GRAMSZ (1999) odhadují v letech 1991–94 početnost druhu na české straně Krkonoš na 1–2 páry, v letech 2012–14 předpokládají FLOUSEK et al. (2015) hnízdění 3–5 párů na stejné ploše. První informace o prokázaném hnízdění pochází až z roku 2014. Druhu však není v této oblasti věnována větší pozornost.

Souhrn

Luňák červený byl v oblasti Krkonoš pozorován v hnízdní době od roku 1994. Zpočátku se jednalo o nižší kategorie průkaznosti hnízdění, zejména pozorování ptáků v hnízdní době ve vhodném hnízdním prostředí, výskyt páru či stálý okrsek předpokládaný na základě opakovaných pozorování. První prokázané hnízdění bylo zaznamenáno v roce 2014 v Poříčí u Trutnova, a to nálezem použitého hnízda, v roce 2016 bylo u Lampertic nalezeno hnízdo s mláďaty. Počet hnízdicích párů se v oblasti Krkonoš v posledních zhruba 20 letech postupně zvyšuje.

Summary

The red kite (Milvus milvus) has been observed during a breeding season in the region of the Krkonoše/Giant Mts since 1994. At the beginning, there were just findings of single birds or a pair in a suitable nesting habitat or repeated

observations of birds in a probable territory. The first breeding was confirmed in 2014 when a used nest was found at the foothill of the Giant Mts (near Trutnov-Poříčí). The other nest, occupied and with two young, was found near Lampertice in 2016. The number of breeding pairs of the red kite in the region of the Giant Mts has been slightly increasing during the last 20 years – estimated at 1–2 pairs in 1991–94 and 3–5 pairs in 2012–14.

Literatura

- FLOUSEK J. & GRAMSZ B. 1999: Atlas hnízdního rozšíření ptáků Krkonoš 1991–1994. *Správa Krkonošského národního parku, Vrchlabí.*
- FLOUSEK J., GRAMSZ B. & TELENSKÝ T. 2015: Ptáci Krkonoš – atlas hnízdního rozšíření 2012–2014 / Ptaki Karkonoszy – atlas ptaków lęgowych 2012–2014. *Správa KRNAP Vrchlabí, Dyrekcja KPN Jelenia Góra.*
- KADAVA L. & VOSÁHLOVÁ S. 2009: Výskyt a hnízdění luňáka hnědého (*Milvus migrans*) a luňáka červeného (*Milvus milvus*) na Novobydžovsku v roce 2008. *Panurus* 18: 29–34.
- ŠŤASTNÝ K., BEJČEK V. & HUDEC K. 2006: Atlas hnízdního rozšíření ptáků v České republice 2001–2003. *Avetinum Praha.*
- VRÁNA J. & BĚLKA T. (eds) 2006: Ornitologická pozorování. *Panurus* 15: 125–140.

Početnost datla černého (*Dryocopus martius*) v Krkonoších v letech 2013–2016

*Density of the black woodpecker (*Dryocopus martius*) in the Krkonoše/Giant Mts (Czech Republic) in 2013–2016*

Jakub Šimurda¹, Jiří Flousek¹, Miroslav Dusík² & Dušan Vodnárek³

¹ Správa KRNAP, Dobrovského 3, 543 11 Vrchlabí (jsimurda@krap.cz, jflousek@krap.cz)

² Jungmannova 1438/33, 500 02 Hradec Králové (dusik.m@seznam.cz)

³ J. Opletala 507, 543 03 Vrchlabí (dusan.vodnarek@email.cz)

Úvod

Datel černý (*Dryocopus martius*) je v Krkonoších běžným druhem šplhavce, vyskytujícím se od podhůří až po horní hranici lesa. Obývá zejména souvislé lesní komplexy. Řidčeji se však vyskytuje i v polních lesících fragmentované zemědělské krajiny krkonošského podhůří, kde byl v poslední době zaznamenán výraznější nárůst jeho výskytu (FLOUSEK et al. 2015).

Datel černý je jedním ze sedmi předmětů ochrany Ptáčí oblasti Krkonoše, vymezené v rámci evropské soustavy Natura 2000. V souvislosti s tím je zde jeho početnost systematicky sledována. Monitoring datla zajišťuje Správa Krkonošského národního parku jako součást celostátního naturového monitoringu druhů z přílohy I evropské směrnice o ptácích. Sčítání je prováděno s tříletou periodicitou a zatím proběhlo v letech 2010, 2013 a 2016. Při získávání dat v terénu spolupracují také dobrovolníci, členové Oblastní ornitologické sekce při Správě KRNAP. Vlastní sčítání datla černého v terénu provedli ve všech třech případech autoři článku; výsledky z roku 2010 shrnují ŠIMURDA et al. (2012).

Metodika

Do vyhodnocení početnosti byly zahrnuty výsledky kvantitativního monitoringu datla černého, provedeného na 12 liniových transektech o celkové délce 160,6 km v roce 2013 a 164,7 km v roce 2016. Na jedenácti transektech (č. 1–10 a 8A) byla použita liniová metoda s peším přesunem, při níž byl lesní porost po předem vytyčené trase pomalu procházen sčítatelem, s cílem zachytit charakteristické bubnování a další hlasové projevy datlů, příp. ověřit jeho

přítomnost přímým pozorováním. Přibližně na každém 1 km trasy sčítatel situoval sčítací bod, na němž setrval po dobu 10 minut (po registraci datla mohl být bod opuštěn i před uplynutím tohoto časového úseku), a případně poblíž se vyskytující datly provokoval opakovaným přehráváním nahrávky jejich teritoriálního bubnování a dalších hlasových projevů. Nahrávka byla náhodně přehrávána také v průběhu přesunů mezi sčítacími body.

Na zbývajícím transektu (č. 11) byl k přesunům mezi body využíván osobní automobil. Rozteč mezi body i délka pobytu na nich však byla shodná s pěšími transektu. Průběh, délku tras a rozdělení transektů mezi jednotlivé sčítatele shrnuje Tab. 1.

Tab. 1. Transektu sčítané v Krkonoších v letech 2013 a 2016 a počet registrovaných exemplářů datla černého (*Dryocopus martius*) (jména sčítatelů příslušných transektů: JŠ – Šimurda, MD – Dusík, JF – Flousek, DV – Vodnárek).

Table 1. Twelve transects monitored in the Krkonoše/Giant Mts in 2013 and 2016 and numbers of registered black woodpeckers.

Transekt č. / No.	Popis trasy / Route description	Délka trasy (km) / Length (in km)	2013			2016				
			Počet teritorií / Number of territories	Počet ex. / Number of ind.			Počet teritorií / Number of territories	Počet ex. / Number of ind.		
				samci / MM	samice / FF	neurčeno / sex?		samci / MM	samice / FF	neurčeno / sex?
1 JŠ	Svoboda n. Ú. – PP Sluneční stráň – ch. Pašovka (vše po žluté TZ) – Kutná (po modré TZ) – Mravenečník – Nad Hor. Albeřicemi (vše po červené TZ) – sev. okraj Hor. Albeřic (po zelené TZ podél státní hranice) – Lysečinská bd. (po červené TZ) – Cestník – Dolní Malá Úpa (u kostela)	15,5	6	2	2	2	5	2	1	2
2 JŠ	Vlašské Bd. – Thámovy Bd. (Celnice) – rozc. Pod Kolínskou bd. – Zrcadlovky (po modré TZ) – Sokolská bd. (po žluté TZ) – Černá bd. – Velké Pardubické Bd. – rozc. Nad Modrými kameny (vše po modré a zelené TZ) – Krausovy Bd. (po žluté TZ) – Honzíkův Potok – Reissovy Domky (po zelené a žluté TZ)	15,1	4	2	1	1	5	3	1	2

Tab. 1. Pokračování. / Table 1. Continuation.

Transect č. / No.	Popis trasy / Route description	Délka trasy (km) / Length (in km)	2013				2016			
			Počet teritorií / Number of territories	Počet ex. / Number of ind.			Počet teritorií / Number of territories	Počet ex. / Number of ind.		
				samci / MM	samice / FF	neurčeno / sex?		samci / MM	samice / FF	neurčeno / sex?
3 MD	Špindlerův Mlýn (Bedřichov nad voj. zotav.) – Vodovodní cesta – Harrachova skála – Třídómí (po zimní lyž. cestě) – Labská vyhlídka (vše po zelené TZ) – Bedřichov (částečně modifikován a prodloužen v roce 2016)	11,6 resp. 15,7	2	2	1	0	3	0	0	3
4 MD	Labská vyhlídka - rozc. Pod Černou skálou - Kozlí strouha - Skelné Hutě - Rezek (vše po modré TZ) - Vlčí cesta (žlutá TZ) - pod Dvoračky - Exkurzní cesta (zelená TZ) - Rezek	16,9	2	2	1	0	3	1	1	4
5 JŠ	Špindlerův Mlýn (Dolská) - Hromovka - Dřevařská cesta (vše po žluté TZ) – Přední a Zadní Struhadla - Šestidómí - Strážné	11,3	2	1	0	2	3	1	1	1
6 MD	Hor. Rokytnice (Liščí Doupě) - Dvoračky (po modré TZ) - Ručičky (po zelené TZ) - Čertova pláň - Studenov - Janova skála - Čertova hora (vše po modré TZ) – Harrachov (u můstků)	10,4	3	2	0	1	4	0	0	4
7 MD	Dolní Kořenov - Havírna (po modré TZ Planýrka) - Flamberka (po silnici vzhůru) - Kořenov (Tesařov)	12,8	1	1	1	0	6	2	2	6
8 MD	Harrachov (kříž.) - pod Novosvětské sedlo (po červené TZ Stará celní cesta) - pod Bílý vrch (po zelené TZ) - kóta 906,2 - údolí Kamenice - V zavřeném (po zimní lyž. cestě a modré TZ) - U lomu - Harrachova cesta (žlutá TZ) - Harrachov (kříž., po žluté TZ)	10,2	1	1	0	0	2	1	1	2

Transekt č. / No.	Popis trasy / Route description	Délka trasy (km) / Length (in km)	2013				2016			
			Počet teritorií / Number of territories	Počet ex. / Number of ind.			Počet teritorií / Number of territories	Počet ex. / Number of ind.		
				samci / MM	samice / FF	neurčeno / sex?		samci / MM	samice / FF	neurčeno / sex?
8A MD	Harrachov - Mumlavský důl - Krkonošova snídaně - Vosecká bouda	7,3	1	1	1	0	3	1	1	2
9 JŠ	Temný Důl (křiž.) - Myslivna (po silnici) - Spálený Mlýn (po modré a zelené TZ) - Pěnkavčí cesta (zelená TZ) - Portášky - Růžohorky - Pec p. Sn. (vše po zelené TZ)	11,6	5	1	1	3	5	2	0	3
10 JF	Hříběcí Bd. - Rudolfov (V Modříněch) - Rejdiště (vše po Horské silnici) - U buku (po modré TZ) - Bönischovy Bd. - Lánov (Bíner)	18,5	1	0	0	1	6	5	1	1
11 DV	Dolní Štěpanice (sev. okraj obce) - Vítkovice - Dolní a Horní Mísečky (po silnici podél Jizerky)	19,4	2	0	0	2	1	0	0	1
	Celkem / Total	160,6 164,7	30	15	8	12	46	18	9	31

Výsledky

Na sledovaných transektech bylo vyhodnoceno celkem 30 teritorií datla černého v roce 2013, resp. 46 teritorií v roce 2016, což v průměru představuje 0,19 resp. 0,28 teritoria na 1 km transektu. Při přepočtu na šířku sčítaného pásu (při odhadované reakci ptáků na nahrávku do zhruba 250 m na každou stranu od transektu, tzn. šířku pásu 500 m a celkovou sledovanou plochu 80,3 km² v roce 2013, resp. 82,4 km² v roce 2016) lze hnízdní denzitu odhadnout na 0,37 resp. 0,56 páru na km².

Na transektu č. 8A mohly být výsledky ovlivněny zhoršenou slyšitelností, způsobenou hlukem tekoucí vody v řece Mumlavě. Na transektu č. 11 se sčítatel mezi body přesouval autem, takže nebyli registrováni datli mezi jednotlivými

body. Při vyloučení obou uvedených transektů z celkového hodnocení činil zjištěný počet 27 resp. 42 teritorií. Přepočtená denzita pak dosahovala 0,2 resp. 0,3 teritoria na 1 km transektu, nebo 0,4 resp. 0,61 páru na km².

Diskuze

Datel černý je významnou součástí lesních ekosystémů a může být využit jako tzv. deštníkový druh pro ostatní druhy lesních ptáků (např. PIROVANO et. al 2005). Nicméně jeho vazbě na lesní prostředí a výpovědi o stavu a přirozenosti lesních ekosystémů nebyla v našich podmínkách zatím věnována dostatečná pozornost. S ohledem na nízkou objektivitu údajů o jeho početnosti, získaných pomocí standardních komplexních sčítacích metod, jsou k získání přesnějších výsledků nutné cílené projekty (např. BOCCA et al. 2007). Zkušenosti z monitoringu provedeného v Krkonoších naznačují, že bez použití nahrávek hlasů může být skutečná početnost datlů podhodnocena. Na druhou stranu neznáme vzdálenost, ze které jsou datli schopni na nahrávku reagovat a která jistě bude v komplikovaném horském terénu významně závislá např. na orientaci a strmosti svahu (při našich výpočtech ji „arbitrárně“ stanovujeme na 250 m).

Sčítání, která byla v Krkonoších v rámci naturového monitoringu dosud provedena, neposkytují dostatek argumentů pro hodnocení dlouhodobého trendu ve vývoji početnosti krkonošských datlů. Během uvedených tří sčítání zjištěné denzity kolísaly bez zřetelného trendu (2010–16: 0,22 resp. 0,19 resp. 0,28 terit./1 km transektu). Nicméně ze srovnání všech dostupných údajů, zejména ze dvou mapování hnízdního rozšíření ptáků Krkonoš v letech 1991–94 (odhadem 140–190 párů pro celé pohoří – FLOUSEK & GRAMSZ 1999) a v letech 2012–14 (odhadem 220–350 párů na stejném území – FLOUSEK et al. 2015), lze usuzovat, že velikost jeho hnízdní populace zde vzrůstá. Podobný trend je pozorovatelný i v rámci celé ČR (ŠŤASTNÝ et al. 1987, 1996 a 2006).

Souhrn

V letech 2013 a 2016 byla na území Krkonoš zjišťována početnost datla černého (*Dryocopus martius*) metodou liniových transektů (12 transektů o celkové délce 160,6 km, resp. 164,7 km) a s využitím hlasové provokace. Celkem bylo zjištěno 30 resp. 46 teritorií, což při šířce sčítaného transektu 500 m představuje 0,37 resp. 0,56 páru/km². Při vyloučení transektu v blízkosti hlučného vodního toku a transektu, kde byl k přesunu využíván automobil, dosahovala celková denzita 0,4 resp. 0,61 páru/km².

Summary

Breeding density of the black woodpecker (*Dryocopus martius*) was estimated in the Krkonoše/Giant Mts in 2013 and 2016. Line transects were used with 10 minutes lasting stops in ca 1 km distances, where different calls and drumming of the species were reproduced. Twelve transects (11 on foot, 1 by car) of a ca 500 m width were censused from mid-April to mid-May, with a total length of 160.6 km (2013) and 164.7 km (2016) respectively, and a total area of 80.3 and 82.4 km² respectively. Altogether 30 and 46 territories of the black woodpecker were found, i.e. 0.19 and 0.28 territories per 1 km of transects. The density was estimated at 0.37 and 0.56 pairs/km². If two transects were excluded (the „car“ one and another going along a noisy water stream), the density reached 0.4 or 0.61 p/km².

Literatura

- BOCCA M., CARISIO L. & ROLANDO A. 2007: Habitat use, home ranges and census techniques in the black woodpecker *Dryocopus martius* in the Alps. *Ardea* 95: 17–29.
- FLOUSEK J. & GRAMSZ B. 1999: Atlas hnízdního rozšíření ptáků Krkonoš 1991–1994. *Správa Krkonošského národního parku, Vrchlabí*.
- FLOUSEK J., GRAMSZ B. & TELENSKÝ T. 2015: Ptáci Krkonoš – atlas hnízdního rozšíření 2012–2014 / Ptaki Karkonoszy – atlas ptaków lęgowych 2012–2014. *Správa KRNAP Vrchlabí, Dyrekcja KPN Jelenia Góra*.
- PIROVANO A., ZECCA G., COMPOSTELLA CH. & SCHROEDER W. 2005: The black woodpecker (*Dryocopus martius*) as focal species in alpine protected areas. 3rd *Symp. Hohe Tauern NP for Research in Protected Areas. Conf. Volume: 175–177*.
- ŠIMURDA J., FLOUSEK J., DUSÍK M. & VODNÁREK D. 2012: Početnost datla černého (*Dryocopus martius*) v Krkonoších. *Prunella* 37: 11–17.
- ŠĚASTNÝ K., BEJČEK V. & HUDEC K. 1996: Atlas hnízdního rozšíření ptáků v České republice 1985–1989. *H&H Jinočany*.
- ŠĚASTNÝ K., BEJČEK V. & HUDEC K. 2006: Atlas hnízdního rozšíření ptáků v České republice 2001–2003. *Aventinum Praha*.
- ŠĚASTNÝ K., RANDÍK A. & HUDEC K. 1987: Atlas hnízdního rozšíření ptáků v ČSSR 1973–1977. *Academia Praha*.

Jarní přilet ptáků do podhůří Krkonoš v letech 1997–2014

Spring arrival of birds in the foothill of the Krkonoše/Giant Mts (Czech Republic) in 1997–2014

Jakub Šimurda

Správa KRNP, Dobrovského 3, 543 11 Vrchlabí (jsimurda@krnap.cz)

Úvod

Sběr nejrozličnějších dat o fenologických jevech má ve světě velmi dlouhou tradici. I když je z větší části zaměřen na sběr údajů o životních projevech rostlin, důležitou součástí je i sledování živočichů. V případě ptáků jsou to zejména návraty tažných druhů ze zimovišť. Pro nesystematický sběr údajů o přiletu ptáků je nejjednodušším (i když ne nejpřesnějším) údajem první pozorování druhu v daném kalendářním roce na dané lokalitě.

V Krkonoších má již více než čtyřicetiletou tradici spolková činnost ornitologů, kteří se sdružují v Oblastní ornitologické sekci při Správě Krkonošského národního parku. Čtyřicet let vychází také její zpravodaj *Prunella*, kde jsou soustředěny nejrozličnější záznamy o avifauně z širší oblasti Krkonoš a jejich podhůří. Podstatnou součástí zpravodaje jsou pravidelně publikované faunistické záznamy. I přes jejich dlouhou řadu je však možné dohledat dobře popsané ptačí přilety až od roku 1997.

Tato práce si klade za cíl využít záznamy o prvních jarních pozorováních tažných druhů ptáků, publikovaných ve zpravodaji *Prunella*, a stanovit střednědobé průměry jejich přiletů do oblasti blízkého podhůří Krkonoš.

Materiál a metodika

Při excerpci údajů ze zpravodaje *Prunella* (FLOUSEK & MILES 1997, FLOUSEK 1998–2015) byla brána v potaz pouze první jarní zjištění druhu (vizuální nebo vokální) na konkrétní lokalitě, publikovaná s označením „první pozorování“. Takto označené údaje se ve zpravodaji *Prunella* před rokem 1997 objevují pouze velmi vzácně, proto byla do studie zařazena pouze pozorování z roku 1997 a z let následujících až do roku 2014, celkem tedy z období

18 let. Veškeré publikované záznamy prvních jarních pozorování byly pře-psány do dokumentu programu Microsoft Excel 2010 a tamtéž byly i dále tříděny a analyzovány.

Do vyhodnocování byly zahrnuty pouze záznamy vybrané na základě stanovených kritérií. Okruh záznamů byl omezen především územím sledované oblasti. Ta byla z jižní strany ohraničena linií spojující obce (od východu k západu) Královec – Bernartice – Trutnov – Hostinné – Studenec – Háje nad Jizerou – Jesenný – Kořenov (Polubný). Na severu pak byla vymezena hranicí danou průběhem vrstevnice 650 m n. m. Pokud z popisu lokality příslušného pozorování nebylo možné jednoznačně určit, jestli údaj náleží do sledované oblasti, bylo o něm rozhodnuto podle toho, kde leží převážná část katastrálního území uvedené obce. Z vyhodnocení byly dále vyloučeny veškeré údaje těch ptačích druhů, ke kterým z celého období 18 let byly dostupné záznamy o prvních jarních pozorováních z méně než sedmi let.

Veškerá data prvních pozorování byla za účelem vyhodnocování převedena z jejich kalendářní podoby na juliánská pořadová čísla dní v rámci roku (1. leden = 1, 1. únor = 32, atd.). Pokud byl pro některý rok dostupný více než jeden záznam prvního pozorování, byl z těchto čísel vypočítán aritmetický průměr. Takto bylo získáno jedno číslo ke každému roku, v němž bylo zaznamenáno nejméně jedno první jarní pozorování. Pro každý z vybraných ptačích druhů byl poté vypočítán celkový aritmetický průměr ze všech ročních průměrů.

Pro šest vybraných ptačích druhů zimujících přibližně v oblasti Středomoří a jihozápadní Evropy – skřivana polního *Alauda arvensis*, konipasa bílého *Motacilla alba*, rehka domácího *Phoenicurus ochruros*, budníčka menšího *Phylloscopus collybita*, špačka obecného *Sturnus vulgaris* a drozda zpěvného *Turdus philomelos*, byly provedeny analýzy vlivu globální charakteristiky počasí na načasování jejich přiletu do sledované oblasti – a to pro období 2000–14, ke kterému bylo k dispozici nejvíce přiletových dat. Kromě hlavní oblasti přezimování byl dalším omezujícím kritériem při výběru těchto druhů minimální průměrný počet zaznamenaných přiletů v jednom roce v období 2000–14 (min. 3,0). Pro uvedené druhy byly následně vypočítány odchylky ročních průměrných přiletových dat od jejich celkového průměrného data přiletu. Tyto odchylky byly poté porovnány s hodnotami indexu severoatlantické oscilace (NAO) pro měsíce leden, únor, březen a duben ve sledovaných letech (Tab. 3). Jako globální charakteristika počasí byly využity měsíční hodnoty NAO (HURRELL 1995 a <http://www.cpc.ncep.noaa.gov>).

Výsledky

Aplikací omezujících kritérií bylo vybráno celkem 967 záznamů prvních jarních pozorování, patřících k 29 ptačím druhům (Passeriformes: 25 druhů, Columbiformes: 2 druhy, Cuculiformes: 1 druh, Apodiformes: 1 druh – přehled druhů a výsledky analýz viz Tab. 1).

Tab. 1. Jarní přiletý 29 druhů ptáků do podhůří Krkonoš v pořadí podle průměrného jarního přiletu za období 1997–2014.

Vysvětlivky: Počet let, během nichž byl evidován alespoň jeden záznam; Celkový počet záznamů pro daný druh; Průměrný počet záznamů na jeden rok; Průměrný přilet – aritmetický průměr z ročních průměrů prvních pozorování; Směrodatná odchylka ročních průměrů prvních pozorování; Medián ročních průměrů prvních pozorování; Minimální/maximální přilet – nejnižší/nejvyšší roční průměr prvních jarních záznamů (tj. nejčasnější, resp. nejpozdnější přilet); Minimální/maximální rok – rok, jemuž odpovídá minimální/maximální průměrný přilet.

Table 1. Spring arrival of 29 bird species in the foothill of the Krkonoše/Giant Mts in 1997–2014 (ordered by mean date of the arrival).

Columns from the left: Species; Number of years with at least one record of spring arrival; Total number of records; Mean number of records per year; Mean date of arrival (in Julian day numbers); S.D. of the mean date; Median of arrival dates; Minimal mean date of arrival; Year of the minimal arrival; Maximal mean date of arrival; Year of the maximal arrival.

Druh / Species	Počet let	Celkem záznamů	Prům. počet záznamů	Průměrný přilet	Směrodatná odchylka	Medián přiletu	Minimální přilet	Minimální rok	Maximální přilet	Maximální rok
<i>Sturnus vulgaris</i>	17	68	4,0	58,4	7,60	59,0	40,0	2002	68,7	2006
<i>Alauda arvensis</i>	16	47	2,9	67,0	8,39	69,0	49,0	2001	77,3	2006 +2010
<i>Vanellus vanellus</i>	7	17	2,4	67,7	12,89	69,0	39,0	2008	82,0	2006
<i>Turdus philomelos</i>	16	60	3,8	71,7	6,25	72,3	57,9	2008	83,6	2006
<i>Columba palumbus</i>	15	41	2,7	72,3	6,66	72,0	59,5	2014	83,3	2006

Druh / Species	Počet let	Celkem záznamů	Prům. počet záznamů	Průměrný přilet	Směrodatná odchylka	Medián přiletu	Minimální přilet	Minimální rok	Maximální přilet	Maximální rok
<i>Motacilla alba</i>	16	61	3,8	73,3	4,75	72,9	67,8	2007	84,0	2000
<i>Motacilla cinerea</i>	16	41	2,6	74,8	8,33	75,1	57,0	2009	89,0	2013
<i>Phoenicurus ochruros</i>	15	60	4,0	80,1	5,79	80,3	67,0	2003	89,6	2006
<i>Anthus pratensis</i>	9	15	1,7	80,5	6,84	79,5	70,0	2011	95,5	2006
<i>Phylloscopus collybita</i>	15	45	3,0	87,4	5,43	86,8	79,7	2007	102,5	2013
<i>Regulus ignicapilla</i>	9	12	1,3	87,8	10,23	86,0	68,0	2007	105,0	2006
<i>Serinus serinus</i>	14	31	2,2	97,8	7,15	97,8	83,0	2001	110,0	2013
<i>Sylvia atricapilla</i>	17	41	2,4	101,5	5,56	100,5	92,0	2002	114,5	2006
<i>Hirundo rustica</i>	16	54	3,4	102,4	4,27	103,7	93,0	2009	109,0	2013
<i>Phylloscopus trochilus</i>	15	27	1,8	106,0	4,37	106,5	96,5	2009	113,5	2001
<i>Delichon urbicum</i>	18	50	2,8	108,0	6,62	108,0	89,0	1999	117,6	2011
<i>Anthus trivialis</i>	8	10	1,3	108,4	5,12	110,5	97,0	2007	113,0	2011
<i>Sylvia curruca</i>	16	26	1,6	110,0	4,36	111,0	100,5	2009	116,0	2007
<i>Ficedula hypoleuca</i>	15	32	2,1	111,5	3,75	111,3	106,0	2014	119,0	2002
<i>Phoenicurus phoenicurus</i>	13	16	1,2	114,3	3,86	116,0	107,0	2005	119,0	2001
<i>Phylloscopus sibilatrix</i>	13	17	1,3	115,3	13,14	118,0	73,0	2009	127,0	2008
<i>Sylvia communis</i>	10	11	1,1	119,4	7,85	118,5	109,0	2008	138,0	2013
<i>Streptopelia turtur</i>	8	10	1,3	119,6	5,80	120,5	107,0	2005	129,0	2004
<i>Cuculus canorus</i>	17	48	2,8	121,1	4,02	120,0	114,0	2010	128,0	2002
<i>Apus apus</i>	18	65	3,6	121,6	3,93	121,6	115,0	2003	128,0	1998
<i>Muscicapa striata</i>	13	16	1,2	123,1	3,45	123,0	117,0	2003	129,0	2004
<i>Sylvia borin</i>	12	17	1,4	123,1	3,31	123,5	117,7	2011	128,5	2009
<i>Hippolais icterina</i>	13	16	1,2	125,2	5,32	125,0	116,0	2005	136,0	2011
<i>Lanius collurio</i>	13	21	1,6	126,8	4,58	126,5	119,0	2001	135,0	2005

Analýza vlivu globální charakteristiky počasí (NAO) na šest vybraných druhů ukázala, že odchylka jejich prvního jarního pozorování od dlouhodobého průměru koresponduje se změnami počasí (resp. tlaku vzduchu) v severní oblasti Atlantského oceánu. Při kladných odchylkách indexu severoatlantické oscilace (tzn. při „lepšímu počasí“ v této oblasti) ptáci přilétali dříve oproti dlouhodobému průměru. Korelační analýzou vždy dvou řad

Tab. 2. Odchylky jarních přiletů šesti vybraných druhů v letech 2000–14 od celkového průměrného data jejich jarního přiletu (uváděno ve dnech).

Table 2. Deviations of spring arrival of six bird species in 2000–14 from the mean date of the arrival for the whole period (in days).

Druh	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
<i>Alauda arvensis</i>	-1	-18	+3	+1	+5	+10	+10	-11	-11	+2	+10	-1	+4	+2	-12
<i>Motacilla alba</i>	-11	-1	+5	+2	-2	+5	-7	+6	0	+5	0	+3	+1	-6	+5
<i>Phoenicurus ochruros</i>	0	+5	-3	+13	-3	-4	-10	+7	0	-5	0	0	+6	-8	0
<i>Phylloscopus collybita</i>	-4	0	0	+2	+1	0	-5	+7	-5	-3	+3	+4	+4	-16	+5
<i>Sturnus vulgaris</i>	-1	+14	+18	-3	+2	-6	-10	+1	+6	-5	+1	-5	-6	-7	+5
<i>Turdus philomelos</i>	+3	-2	+2	+1	-5	-9	-12	+8	+14	+5	+6	-3	-3	-2	+2
Průměrná odchylka	+2	-6	-3	-2	+2	+4	+9	-7	-4	+1	0	0	0	+7	-5

Tab. 3. Měsíční hodnoty indexu severoatlantické oscilace (NAO) v letech 2000–14 a míra jejich korelace s odchylkami jarních přiletů pro šest druhů ptáků z Tab. 2 (r – korelační koeficient).

Table 3. Month values of the North Atlantic Oscillation index in 2000–14 and their correlation with deviations of the mean spring arrival for the six bird species from Table 2 (1st column – months from January to April, last column – correlation coefficient r).

Měsíc	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	r
I	+0,1	-0,1	+0,5	+0,4	+0,2	+1,0	+1,0	+1,1	+1,4	+1,6	-1,9	-1,3	+1,7	+0,8	+2,0	-0,046 ^{ns}
II	+3,1	-0,5	+1,7	+1,2	-1,4	-0,6	-0,7	-0,2	+0,4	-0,2	-3,6	+1,9	+1,3	+0,1	+2,2	-0,195 ^{ns}
III	+0,4	-1,5	+0,9	+0,5	+1,5	-3,0	-1,8	+3,1	+1,6	+1,7	-1,5	+0,4	+0,9	-4,3	+2,2	-0,655 ^{**}
IV	-2,5	+1,4	+2,2	-1,9	+1,7	+0,2	+1,0	-0,1	-2,8	+2,8	-2,5	+2,1	+0,4	-0,4	+0,4	+0,069 ^{ns}

Tab. 4. Srovnání údajů získaných v této práci (A) s pracemi HUBÁLEK 1985 (B: Morava 1881–1960) a HUDEC & ŠŤASTNÝ 2011 (C: ČR 1994–2007). Prezentace údajů je přizpůsobena citovaným pracím: A–B srovnává aritmetické průměry, A–C mediány prvních jarních přiletů. Všechny údaje jsou v juliánských pořadových číslech (údaje C byly přepočteny z publikované gregoriánské formy). Rozdíl je uváděn v počtu dní (A vzhledem k B, resp. C).

Table 4. Comparison of spring arrival dates from this study (A) with HUBÁLEK 1985 (B: Moravia 1881–1960) and HUDEC & ŠŤASTNÝ 2011 (C: Czech Republic 1994–2007) – A–B compares arithmetic means, A–C medians of the arrivals. All dates in Julian day numbers; differences in days (A compared to B or C, respectively).

Druh	A	B	A–B	A	C	A–C
<i>Alauda arvensis</i>	67,0	60,3	+6,7	69,0	60	+9,0
<i>Anthus pratensis</i>	-	-	-	79,5	77	+2,5
<i>Anthus trivialis</i>	-	-	-	110,5	109	+1,5
<i>Apus apus</i>	121,6	120,9	+0,7	-	-	-
<i>Columba palumbus</i>	72,3	72,5	-0,2	-	-	-
<i>Cuculus canorus</i>	121,1	112,9	+8,2	-	-	-
<i>Delichon urbicum</i>	108,0	107,7	+0,3	108,0	113	-5,0
<i>Ficedula hypoleuca</i>	-	-	-	111,3	114	-2,7
<i>Hippolais icterina</i>	125,2	125,2	+0,0	125,0	126	-1,0
<i>Hirundo rustica</i>	102,4	104,6	-2,2	103,7	102	+1,7
<i>Lanius collurio</i>	126,8	125,6	+1,2	126,5	126	+0,5
<i>Motacilla alba</i>	73,3	76,4	-3,1	72,9	63	+9,9
<i>Motacilla cinerea</i>	-	-	-	75,1	76	-0,9
<i>Muscicapa striata</i>	-	-	-	123,0	126	-3,0
<i>Phoenicurus ochruros</i>	80,1	84,0	-3,9	80,3	84	-3,7
<i>Phoenicurus phoenicurus</i>	114,3	101,1	+13,2	116,0	110	+6,0
<i>Phylloscopus collybita</i>	87,4	91,0	-3,6	86,8	84	+2,8
<i>Phylloscopus sibilatrix</i>	-	-	-	118,0	115	+3,0
<i>Phylloscopus trochilus</i>	-	-	-	106,5	102	+4,5
<i>Regulus ignicapilla</i>	-	-	-	86,0	90	-4,0
<i>Serinus serinus</i>	97,8	99,0	-1,2	97,8	93	+4,8
<i>Streptopelia turtur</i>	119,6	116,5	+3,1	-	-	-
<i>Sturnus vulgaris</i>	58,4	64,1	-5,7	59,0	59	+0,0
<i>Sylvia atricapilla</i>	101,5	111,8	-10,3	100,5	101	-0,5

Tab. 4. Pokračování. / Table 4. Continuation.

Druh	A	B	A-B	A	C	A-C
<i>Sylvia borin</i>	-	-	-	123,5	123	+0,5
<i>Sylvia communis</i>	-	-	-	118,5	117	+1,5
<i>Sylvia curruca</i>	110,0	109,2	+0,8	111,0	110	+1,0
<i>Turdus philomelos</i>	71,7	76,4	-4,7	72,3	70	+2,3
<i>Vanellus vanellus</i>	67,7	75,0	-7,3	-	-	-

údajů, tj. průměrných ročních odchylek příletů (viz Tab. 2) a hodnot indexu NAO v období 2000–14 odděleně pro jednotlivé měsíce leden až duben (viz Tab. 3), byla zjištěna statisticky průkazná negativní závislost s hodnotami NAO pro měsíc březen ($r=-0,655$; $n=15$; $p<0,01$). Naopak závislost mezi hodnotami pro ostatní sledované měsíce potvrzena nebyla.

Diskuse

Při vymezování sledované oblasti byly zohledněny dva hlavní faktory. Zejména velká rozdílnost lokálních geomorfologických a klimatických poměrů mezi hornatým územím Krkonoš a relativně rovinatější oblastí ležící pod nimi. Zpoždění příletu do vyšších nadmořských výšek, vyplývající mimo jiné i z přetrvávajícího zimního charakteru počasí s někdy až extrémními projevy v předjarním a časně jarním období, neumožňuje objektivně zhodnotit celou širěji pojatou oblast Krkonoš včetně jejich blízkého podhůří. Místní zkušenosti dokládají reakce řady ptačích druhů, které při náhlém ochlazení nebo výrazných srážkách čekají pod horami, až se podmínky zlepší a bude možné pokračovat v obsazování hnízdišť, případně v další migraci přes hory. Důležitým faktorem při vymezení sledované oblasti bylo i množství dostupných údajů o jarním příletu ptáků, kterých je z horské části Krkonoš relativně málo. Níže položené oblasti jsou místními ornitology i pozorovateli, kteří zde žijí a své záznamy předávají, navštěvovány podstatně častěji a pravidelněji.

Cílem této práce nebylo porovnávat dostupné údaje o jarní fenologii příletu ptáků, přesto je možné provést alespoň základní srovnání s některými pracemi z našeho území (Tab. 4). Například HUBÁLEK (1985) vyhodnotil dlouhou řadu dat (1881–1960) o jarním příletu ptáků na Moravu. Údaje z celé České republiky za léta 1994–2007 pak předkládají HUDEC et al. (2011).

Z dat je dobře patrné, že ve srovnání se staršími údaji (aritmetickými průměry příletů), které publikoval HUBÁLEK (1985), přilétají ptáci do krkonošského podhůří přinejmenším ve stejné době, ale celá řada druhů dokonce o něco dříve, než tomu bylo v letech 1881–1960 na Moravu. Byť z tohoto prostého porovnání náhodně sbíraných dat nelze vyvozovat jednoznačné závěry, zjištěné rozdíly mohou napovídat i na jisté dlouhodobější změny v časování příletů – např. v posledních letech časnější návrat některých druhů ze zimovišť na podkrkonošská hnízdiště. Ve srovnání s údaji, které publikovali HUDEC et al. (2011) a které prezentují mediány prvních jarních pozorování z období 1994–2007, je patrná dobrá shoda, případně nepatrně pozdější přílety do krkonošského podhůří oproti celostátnímu mediánu, což může reflektovat severnější zeměpisnou polohu této oblasti ve vztahu ke zbytku republiky.

Statisticky průkazná negativní korelace březnových hodnot globálních poměrů počasí s variabilitou načasování jarního příletu ptáků zimujících ve Středomoří a jihozápadní Evropě (a naopak nepotvrzená korelace hodnot ostatních měsíců) naznačuje, že pro přilet ptáků na relativně malé území (podhůří Krkonoš) mělo rozhodující vliv zejména počasí v době jejich příletu na sledovanou lokalitu, zatímco vliv charakteru počasí v době, kdy ptáci opouštěli zimoviště, s konkrétním datem příletu v lokálním měřítku nekorelovalo. Zdůvodnit to lze tak, že ptáci operativně přizpůsobují postup migrace zejména podmínkám, kterým právě čelí (kde se právě nacházejí) a případně nepříznivé počasí jejich postup zpomaluje (přílet na lokalitu se opožďuje).

Souhrn

S využitím dat ze zpravodaje *Prunella*, publikovaných v letech 1997–2014, byly stanoveny průměrné hodnoty prvních jarních pozorování tažných druhů ptáků v podhůří Krkonoš. Pro skřivana polního *Alauda arvensis*, konipasa bílého *Motacilla alba*, rehka domácího *Phoenicurus ochruros*, budníčka menšího *Phylloscopus collybita*, špačka obecného *Sturnus vulgaris* a drozda zpěvného *Turdus philomelos* byla zjištěna statisticky průkazná negativní korelace mezi průměrnými odchylkami jejich příletu v jednotlivých letech od dlouhodobých průměrů prvního jarního pozorování a hodnotami indexu severoatlantické oscilace (NAO) pro měsíc březen za období 2000–14. Při březnovém „lepšímu počasí“ dle indexu NAO tak ptáci přilétali dříve.

Summary

Mean dates of spring arrival of birds in the foothill of the Krkonoše/Giant Mts, Czech Republic, in 1997–2014 (Table 1) were calculated, using data published in a local journal *Prunella*. A statistically significant negative correlation was found between the mean spring arrival of *Alauda arvensis*, *Motacilla alba*, *Phoenicurus ochruros*, *Phylloscopus collybita*, *Sturnus vulgaris* and *Turdus philomelos* in 2000–14, and values of the North Atlantic Oscillation index in March (Tables 2–3). The mean dates of spring arrival in the foothill of the Giant Mts are compared with data from other parts of the Czech Republic (Table 4).

Literatura

- FLOUSEK J. & MILES P. (eds) 1997: Ornitologická pozorování v oblasti Krkonoš v roce 1997. *Prunella* 23: 8–18.
- FLOUSEK J. (ed.) 1998: Ornitologická pozorování v oblasti Krkonoš v roce 1998. *Prunella* 24: 12–25.
- FLOUSEK J. (ed.) 1999: Ornitologická pozorování v oblasti Krkonoš v roce 1999. *Prunella* 25: 5–20.
- FLOUSEK J. (ed.) 2000: Ornitologická pozorování v oblasti Krkonoš v roce 2000. *Prunella* 26: 5–23.
- FLOUSEK J. (ed.) 2002: Ornitologická pozorování v oblasti Krkonoš v roce 2001. *Prunella* 27: 33–54.
- FLOUSEK J. (ed.) 2003: Ornitologická pozorování v oblasti Krkonoš v roce 2002. *Prunella* 28: 46–62.
- FLOUSEK J. (ed.) 2004: Ornitologická pozorování v oblasti Krkonoš v roce 2003. *Prunella* 29: 47–70.
- FLOUSEK J. (ed.) 2005: Ornitologická pozorování v oblasti Krkonoš v roce 2004. *Prunella* 30: 42–66.
- FLOUSEK J. (ed.) 2006: Ornitologická pozorování v oblasti Krkonoš v roce 2005. *Prunella* 31: 39–64.
- FLOUSEK J. (ed.) 2007: Ornitologická pozorování v oblasti Krkonoš v roce 2006. *Prunella* 32: 35–57.
- FLOUSEK J. (ed.) 2008: Ornitologická pozorování v oblasti Krkonoš v roce 2007. *Prunella* 33: 25–46.

- FLOUSEK J. (ed.) 2009: Ornitologická pozorování v oblasti Krkonoš v roce 2008. *Prunella* 34: 25–43.
- FLOUSEK J. (ed.) 2010: Ornitologická pozorování v oblasti Krkonoš v roce 2009. *Prunella* 35: 22–43.
- FLOUSEK J. (ed.) 2011: Ornitologická pozorování v oblasti Krkonoš v roce 2010. *Prunella* 36: 18–42.
- FLOUSEK J. (ed.) 2012: Ornitologická pozorování v oblasti Krkonoš v roce 2011. *Prunella* 37: 30–54.
- FLOUSEK J. (ed.) 2013: Ornitologická pozorování v oblasti Krkonoš v roce 2012. *Prunella* 38: 18–36.
- FLOUSEK J. (ed.) 2015: Ornitologická pozorování v oblasti Krkonoš v letech 2013–2014. *Prunella* 39–40: 32–73.
- HUBÁLEK Z. 1985: Jarní přilet ptactva na Moravu podle fenologických ročenek – průměry 1881–1960. *Zprávy MOS* 43: 39–45.
- HUDEK K. & ŠŤASTNÝ K. (eds) 2011: Fauna ČR. Ptáci 3/I a 3/II. *Academia Praha*.
- HURRELL J. W. 1995: Decadal trends in the North Atlantic Oscillation: regional temperatures and precipitation. *Science* 269: 676–679.

Náhradní hnízdiště rorýse obecného (*Apus apus*) v Jilemnici

*Alternative nests for the common swift (*Apus apus*) in the town of Jilemnice (Czech Republic)*

Luděk Petrilák

Ambrožova 1213, Jilemnice 514 01 (ludek.petrilak@gmail.com)

Úvod

Rorýs obecný (*Apus apus*) je synantropním druhem vázaným na vyšší lidská obydlí. Minimální výška umístění hnízdního otvoru je asi 5 metrů, s volným prostorem pod otvorem. Obsazování nových hnízdišť je velmi náročné, protože rorýs je silně vázaný na svá tradiční místa hnízdění. Proto je velmi důležité opakovaně obsazovaná hnízdiště chránit a v případě rekonstrukcí budov je zachovávat nebo jen minimálně upravovat (HUDEC & ŠŤASTNÝ 2005, VÍKTORA et al. 2008). Rorýs obecný je v zastavěných oblastech krkonošského podhůří velmi hojným druhem, ojediněle obsazujícím i boudy na horských hřebenech (FLOUSEK et al. 2015).

Lokalita

K popisovanému případu přemístění hnízdiště rorýse obecného došlo v Jilemnici, na rohové dvoupatrové budově čp. 85, což je družina Základní školy Komenského na křižovatce Zvědavé uličky a ulice K Břízkám. Křižovatka ulic je poměrně otevřeným prostorem, je zde umístěno parkoviště a zahrada školy. Nad tímto otevřeným prostorem rorýsi často krouží v typických hejnech.

Vývoj hnízdiště

Popisovaná budova je historickým hnízdištěm rorýse obecného (L. PETRILÁK nepubl.). Hlavním prostorem, kde rorýsi hnízdili, byla atika školy a vletové otvory byly umístěny v podbití půdního prostoru v různých škvírách mezi prkny. Do roku 2006 tu nejvíce hnízdilo pět párů rorýsů (tři na jižní

a dva na východní straně budovy). V roce 2007 byly v rámci školního projektu, zaměřeného na výrobu budek, umístěny tři budky pro rorýsy na jižní stranu školy, asi 1 m pod aktivní hnízda. Budky byly hned v následujícím roce rorýsy obsazeny.

V roce 2015 byly z důvodu příprav rekonstrukce budovy tyto budky přemístěny na protější budovu školy. Budky zde byly v roce 2015 využívány rorýsy jen částečně (přinejmenším k nocování), ale již v roce 2016 došlo ve dvou budkách předpokladně k jejich zahánění. Stará hnízdiště na východní straně atiky byla zaslepena, na jižní straně byla minimálně dvě hnízdiště již využívána, a tak byla ponechána. Průběh rekonstrukce byl na jižní straně budovy přizpůsoben tak, aby nenarušil průběh hnízdění. Před úplným zaslepením otvorů na této straně dne 10. 8. 2015 byla provedena videoskopie hnízdních otvorů, aby v průběhu rekonstrukce nedošlo k zaslepení aktivních hnízd.

Dne 1. 4. 2016 byla hnízdiště na jižní straně obnovena – vyvrtáním tří nových otvorů do podbití, a rorýsi takto vytvořené otvory úspěšně obsadili. Celkem se tak v roce 2016 nacházela čtyři aktivní hnízda na jižní straně budovy (tři v nově vytvořených otvorech a jedno ve starém, který nebyl zaslepen) a minimálně dvě hnízda v přemístěných budkách na protější budově. Dva odkryté hnízdní otvory na východní straně školy nebyly obsazeny.

Závěr

Ačkoliv došlo v průběhu dvou let ke dvojímu přemístění a dočasnému zamezení přístupu na místa hnízdění, rorýsi lokalitu neopustili a úspěšně tu hnízdí dál. Celkově se dokonce podařilo navýšit počet hnízdicích párů na lokalitě. Za velmi důležité považujeme nezamezovat hnízdění na lokalitě úplně, ale umožnit nebo zachovat možnost hnízdění v blízkosti původního hnízdiště alespoň pro část populace. Ideální je však neomezovat hnízdění vůbec. Vhodnou pomůckou je endoskopická kamera, s jejíž pomocí je možné přesně určit konec hnízdění (pokud je v hnízdě více mládat, ta mladší mohou opouštět hnízdo o několik dní později než starší sourozenci – L. PETRILÁK nepubl.).

Zásadní podmínkou pro všechny podobné zásahy do hnízdišť rorýse obecného, zvláště chráněného dle naší legislativy v kategorii ohrožený, je předchozí udělení výjimky dle § 56 zákona č. 114/1992 Sb. o ochraně přírody. Užitečným podkladem pro plánování rekonstrukčních zásahů na budovách je „Metodika posuzování staveb z hlediska výskytu obecně a zvláště chráněných synantropních druhů živočichů“, věnující se zejména ochraně rorýsů

a netopýřů na lidských sídlech (viz <http://www.opzp.cz/dokumenty/276-metodika-posuzovani-staveb-z-hlediska-vyskytu-o?verze=1>).

Summary

*Traditional nesting sites of the common swift (*Apus apus*) were modified twice within two years (2015–16) because of a building reconstruction in the town of Jilemnice, Czech Republic. Three nest boxes on the southern side of the school building were successfully moved across the street to an opposite building, two nesting sites on the eastern side were temporarily closed for the season 2015 and three sites on the same side were opened during the reconstruction. In 2016, three new nesting holes in the attic on the southern side were prepared and all of them were successfully occupied that season. Total number of nests on the southern side increased from three to four, two sites re-opened on the eastern side in 2016 remained empty, three nest-boxes moved on the opposite building were occupied. It is very important to leave at least part of former nesting sites opened during any reconstruction to keep swifts breeding in the locality. An endoscope camera is a useful tool to inspect nesting sites of swifts thoroughly.*

Literatura

- FLOUSEK J., GRAMSZ B. & TELENSKÝ T. 2015: Ptáci Krkonoš – atlas hnízdního rozšíření 2012–2014 / Ptaki Karkonoszy – atlas ptaków lęgowych 2012–2014. Správa KRNAP Vrchlabí, Dyrekcja KPN Jelenia Góra.
- HUDEK K. & ŠŤASTNÝ K. (eds) 2005: Fauna ČR. Ptáci 2/II. Academia Praha.
- VIKTORA L., NOVÁ P. & BARTONIČKA T. 2008: Ochrana rorýsů a netopýřů při rekonstrukcích budov. *Glos Semily*.

Poznámky k hnízdění skorce vodního (*Cinclus cinclus*)

*Several remarks on breeding of the dipper (*Cinclus cinclus*)*

Miroslav Brandejský

U Studénky 1290, 509 01 Nová Paka

Na podzim roku 2007 jsem v obci Stav u Nové Paky vydlabal v kolmé skalní stěně nad splavem větší dutinu, aby se v ní usídlili konipasi horští nebo skorci vodní. Vše se povedlo, v březnu roku 2008 zde skorci postavili první hnízdo a vyvedli čtyři mláďata. Hnízdění pak na stejném místě pokračovalo až do roku 2015 (Tab. 1).

Samici jsem ve stejném hnízdě chytil až 11. 4. 2009 a dal jí kroužek K 460278. V následujících letech 2010–15 zde měla stejná samice i druhá hnízdění v totéž hnízdě a vůbec jí nevdalo, že ji chytám kvůli kontrole kroužku do ruky. Koncem května 2013 jsem ji pozoroval poraněnou a neschopnou letu, s jedním křídlem visícím dolů. Tento rok vyvedla v prvním hnízdění čtyři mláďata, druhé hnízdění se 6 vejci bylo opuštěno, pravděpodobně kvůli uvedenému zranění. Domníval jsem se, že samice nepřežila. Následující rok v březnu si skorci postavili hnízdo opět v téže dutině a na snůšku zasedla stejná samice, létající už bez problémů.

V některých letech bylo hnízdo zničeno jarní vodou, ale ptáci si postavili nové vždy v téže dutině. Na stavbě hnízda se pokaždé podílel samec, stejně tak i na krmení mláďat. Nebyl však kroužkován, takže nevím, zda se po celou dobu jednalo o téhož jedince.

Některý rok si skorci opravili staré hnízdo, v jiných letech postavili hnízdo úplně nové. Se stavbou začínali kolem 15. února a trvala jim asi 14 dní. První

Tab. 1. Celkový počet vyvedených mláďat (ze všech hnízdění) na hnízdech samice K 460278 v letech 2008–15 (v roce 2008 však není úplně jisté, zda se už jednalo o tutéž samici).

Table 1. Total number of fledglings (from all breeding attempts) in nests of the same ringed female of the dipper in 2008–15 (year 2008 is not certain, the female was ringed only in 2009).

Rok	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Celkem
Vyvedeno mláďat	4	6	7	11	9	4	8	10	59

snůška bývala koncem března a mívala 5–6 vajec, ve druhé snůšce na konci května bývalo 4–5 vajec. Mláďata se líhla po 17–18 dnech, doba vyvedení trvala většinou 18 dní, někdy ale i 20–21 dní. Druhé hníždění začínalo už 8. den po vyvedení prvních mláďat a mláďata z této snůšky vylétala v červnu.

Tímto příspěvkem chci dokumentovat, jak skorci lpějí na svém stanovišti a mohou tam hnízdit i po několik let za sebou.

Summary

In 2009–15 (and probably also in 2008) the same ringed female of the dipper (Cinclus cinclus) bred every year (with two breeding attempts per season in 2010–15) in the same niche of a rock wall at the foothill of the Krkonoše/Giant Mts.

Ornitologická pozorování v oblasti Krkonoš v roce 2015

Ornithological observations in the Krkonoše Mts in 2015

(Vysvětlivky: M – samec, F – samice; ex. – exemplář(e); ad. – adultní, imm. – nedospělý, juv. – juvenilní; S, J, V, Z apod. – světové strany)

Sestavil: Jiří Flousek (Správa KRNAP, 54311 Vrchlabí)

Potápka roháč (*Podiceps cristatus*)

30. V. Miszkowice PL (v. n. Bukówka), 6 ex.
(J.+P. Flouskovi, S.+J. Kalenští, J. Šimurda)

Čáp černý (*Ciconia nigra*)

28. III. Vrchlabí (letiště), 1 kroužící ex. (1. pozorování)
(J. Flousek)
31. III. Vrchlabí (Podhůří), 1 ex. (D. Vodnárek)
11. IV. Dlouhý les, 1 ex. (A. Ježek)
- 13.–18. IV. Víchová n. Jiz. (Víchovský p.), pravidelné zálety 1 ex.
[J. Tomáš] (info M. Jakoubek)
19. IV. Poniklá (u kříže), přelet 1 ex. (M. Jakoubek)
22. IV. Čistecský les, 1 ex. (Z. Voňka)
29. IV. Víchová Lhota, 1 ex. u potoka (M. Jakoubek)
2. V. a 12. VI. Víchová n. Jiz., přelet 1 ex. k Peřimovu (M. Jakoubek)
14. V. Víchová n. Jiz., 1 ex. na louce (M. Jakoubek)
19. V. Jilemnice (Hrabačov), 1 kroužící ex. (M. Jakoubek)
28. V. Víchová n. Jiz. (cihelna), 1 ex. na louce (M. Jakoubek)
30. V. Miszkowice PL (v. n. Bukówka), 1 ex.
(J.+P. Flouskovi, S.+J. Kalenští, J. Šimurda)
2. VI. Dolní Dvůr (hotel Morava), 1 ex. (M. Štěpánek)
7. VI. Slezská bd. (Z svah Sněžky: asi 1380 m n. m.),
1 kroužící ex. (J. Flousek a exkurze ČSO)
13. VI. Horní Sytová (hotel Jizera), 1 ex. usmrcený elektr.
proudem v korytě řeky (M. Jakoubek, F. Včelák)
17. VI. Jilemnice (koupaliště), 1 ex. (L. Petrílák)
25. VI. Černý Důl (tov. Menčík), 1 ex. na silnici (J. Harčarik)
25. VI. Rudník (Bělidlo: p. Čistá), 1 ex. (Z. Voňka)

26. VI. Rudník (Leopoldov: Luční p.), 1 ex. (Z. Voňka)
 26.–29. VI. Javorník (Javornický p. u pily), 1 ex. (Z. Voňka)
 28. VI. Vrchlabí (Podhůří), 1 ex. kroužící nad
 hnízdem čápů bílých (D. Vodnárek)
 30. VI. Arnultovice, 1 ex. (Z. Voňka)
 3. VII. Pančavská louka, 1 kroužící ex. (B. Chutný)
 14. VII. Vichová n. Jiz. (ř. Jizerka), 1 ex. (M. Jakoubek)
 15. a 20. VII. Jilemnice, 1 resp. 2 ex. (M. Pokorný)
 20. VII. Dolní Štěpanice, 2 ex. (M. Pokorný)
 6. XI. Jilemnice (Hrabačov: ř. Jizerka u hájenky),
 1 ex. (M. Pokorný)

Čáp bílý (*Ciconia ciconia*)

22. I. Hříběcí Bd., 5 kroužících ex., později odlet
 k Z (11⁵⁰ SEČ) (M. Štěpánek a další)
 28. III. Vrchlabí, přelet 2 ex. k S (J. Flousek)
 28. III. Vrchlabí (letišťe), 2 ex. na louce, 1 z nich s Al kroužkem
 (J. Flousek, D. Vodnárek)
 10. IV. Vrchlabí (Podhůří), 2 ex. (D. Vodnárek)
 15. IV. **hnízdo Vrchlabí (Podhůří: mlékárna):** přilet 1. ex.;
 25.IV. 2 kroužící ex.; 9.V. 1 ex. na hnízdě, 2 ex.
 kroužící kolem; 9.V. 1. páření; 12.V. na hnízdě
 loňská F s kr. HC396; 10.VIII. místní pár brání
 hnízdo před 6 cizími ex.; 15.VIII. odlet ad. ex.
 z hnízdiště; hnízdění neúspěšné (vše D. Vodnárek)
 27. IV. Vrchlabí (letišťe), 2 ex. (Z. Flousová)
 8. V. Dolní Branná (komín), 1 ex. (D. Vodnárek)
 9. V. **hnízdo Prostřední Lánov (býv. JZD):**
 1 ex. sedí na hnízdě (D. Vodnárek)
 31. V. a 13. VI. Javorník (penz. Zoja), 1 velmi
 špinavý ex. na louce (Z. Voňka)
 14. VII. **hnízdo Vlčice u Trutnova:** 3 mláďata na hnízdě
 (D. Vodnárek)
 28. VII. Vichová n. Jiz. (Chmelnice), 1 ex. na louce (M. Jakoubek)
 31. VII. Vrchlabí (letišťe), 2 ex. (M. Jakoubek)
 10. VIII. Dolní Branná, přelet asi 30 ex. k V (20⁰⁰ SELČ)
 (B. Rychlíková)

11. VIII. Dolní Branná, 70 ex. na louce, 1 z nich s kr.
DEW 4T556 (D. Vodnárek, J. Kalenský)
23. VIII. Hostinné, 33 kroužících ex. (J. Materna)

Labuň velká (*Cygnus olor*)

22. VI. Vrchlabí (ryb. Vejsplachy), 1 ex. (D. Vodnárek)

Husa polní (*Anser fabalis*)

10. XII. Vrchlabí (zeměd. cesta proti letišti), 11 ex.
pasoucích se na obilí (9⁰⁰ SEČ) (J. Kalenský)

Husa (*Anser* sp.)

11. I. Lánov, přelet 130 ex. k Z (12¹⁰ SEČ) (D. Vodnárek)
11. I. Vrchlabí (letiště), přelet 220 ex. k ZJZ (J. Šimurda)
13. I. Klínové Bd., přelet asi 90 ex. k S (12³⁰ SEČ) (J. Kašpar)
25. II. Vrchlabí (Podhůří), přelet 60–80 ex. k SV (12⁰⁰ SEČ)
(J. Kašpar)
9. III. Vrchlabí, přelet min. 150 ex. ve 2 hejnech k JZ
(15⁰⁰ SEČ) (J. Štursa)
9. III. Vrchlabí, přelet asi 200 ex. ve 4 hejnech k Z
(17⁵⁰ SEČ) (Z. Kynčl)
9. III. Vrchlabí (ryb. u letiště), přelet 130 ex. k S (J. Šimurda)
14. XI. Jilemnice (Hrabačov), přelet 42 ex. k Z (13⁰⁰ SEČ)
(M. Jakoubek)
21. XI. Jestřabí v Krk., přelet 75 ex. k V (9¹⁵ SEČ) (M. Jakoubek)
23. XI. Poniklá, přelet 90–110 ex. k Z (11¹⁰ SEČ) (M. Jakoubek)
3. XII. Křížlice, přelet asi 80 ex. k Z (12³⁰ SEČ) (M. Jakoubek)
9. XII. Vrchlabí, přelet 10 ex. k J (15²⁰ SEČ)
(J. Materna, J. Flousek)
13. XII. Vrchlabí (letiště), přelet 72 a 400 ex. k SZ (J. Šimurda)
14. XII. Vichovská Lhota, přelet asi 110 ex. k Z
(14³⁰ SEČ) (M. Jakoubek)
19. XII. Vrchlabí (centrum), přelet min. 70 ex. k ZSZ
(13³⁰ SEČ) (J. Šimurda)
19. XII. Vrchlabí (Podhůří), přelet hejna asi k SV
(18⁰⁰ SEČ) (J. Harčarik)
28. XII. Vrchlabí, přelet asi 30 ex. k V (13⁰⁰ SEČ) (J. Harčarik)

Husice nilská (*Alopochen aegyptiaca*)

19. IV. Vrchlabí (ryb. Vejsplachy), 1 ex. (J. Šimurda, J. Flousek)

Hvízdák eurasijský (*Anas penelope*)

4. I. až 3. III. Vrchlabí (zámecký ryb.), 1 M a 2 FF (J. Flousek, J. Materna, K. Fůsková); 5.III. již nezjištěni (J. Materna)
Všichni tři ptáci se na zámeckém rybníku zdržovali celou zimu od 15. XII. 2014 do 3. III. 2015.
28. III. Vrchlabí (ryb. Vejsplachy), 1 M (J. Flousek)
17. IV. Špindlerův Mlýn (přehr. Labská), 1 M (J. Šimurda)
4. V. Špindlerův Mlýn (přehr. Labská), 1 M „v páru“
s 1 F kachny divoké zahání 1 M téhož druhu (J. Flousek)

Čírka obecná (*Anas crecca*)

28. III. Vrchlabí (ryb. u letiště), 7 párů (J. Flousek)
11. IV. Vrchlabí (ryb. u letiště), 2 MM a 1 F (J. Flousek)

Kachna divoká (*Anas platyrhynchos*)

10. V. Vrchlabí (Podhůří: mlékárna), hnízdo s 8 vejci
v hnízdě čápů bílých (D. Vodnárek)
24. V. Pančavská louka, přelet 2 párů (M. Jakoubek)

Polák chocholačka (*Aythya fuligula*)

26. IV. Vrchlabí (ryb. u letiště), 2 páry (J. Flousek)

Polák kaholka (*Aythya marila*)

- 11.–14. IV. Vrchlabí (ryb. Vejsplachy), 1 F (J. Flousek)
Po více než 100 letech další pozorování z českých Krkonoš. MILES (1986) uvádí pouze jediný údaj – nález mrtvé samice u Luční boudy ze dne 17. II. 1899. (pozn. J. Flousek)

Morčák velký (*Mergus merganser*)

5. V. Poniklá (ř. Jizera nad jezem u tov. Singing Rock),
1 pár ve vhodném hnízdním prostředí (J. Flousek)

Včelojed lesní (*Pernis apivorus*)

23. IV. vrchol Kotle, přelet 4 ex., na které útočí sokol (J. Marek)
7. VI. Malý Staw, přelet 1 ex. (J. Flousek a exkurze ČSO)

Luňák hnědý (*Milvus migrans*)

24. IV. Jilemnice (Kozinec), přelet 1 ex.; determinace není na 100 %, ale spíše se jednalo o tento druh než o luňáka červeného (J. Materna)

Doplňk:

7. VI. 2014 Roprachtice (Chlum), 1 ex. (fotodokumentace) (M. Jůna)

Luňák červený (*Milvus milvus*)

22. III. Vrchlabí (Podhůří), 1 kroužící ex. (D. Vodnárek)

Orel mořský (*Haliaeetus albicilla*)

4. VI. Sněžka, přelet 1 ex. k Růžohorkám, útočí na něj pár sokolů (J. Vrána)

Moták pochop (*Circus aeruginosus*)

3. VI. Vrchlabí (zeměd. cesta proti letišti), přelet 1 F (J. Šimurda)
13. IX. Horní Branná, 1 ad. F (L. Petrilák)

Káně rousná (*Buteo lagopus*)

24. I. Vrchlabí (zeměd. cesta proti letišti), 2 ex. (J. Flousek)
25. II. Víchovska Lhota, 2 ex. (L. Petrilák)

Orel skalní (*Aquila chrysaetos*)

28. XI. Vrchlabí (u letiště), 1 mladý ex. (s čistě bílým kostřecem) vyplašen z pastviny, odletěl směrem k D. Lánovu, útočil na něj poštolky obecné (7³⁰ SEČ) (J. Kalenský)

Orlovec říční (*Pandion haliaetus*)

27. IX. a 4. X. Vrchlabí (ryb. u letiště), 1 ex. (manž. Möhwaldovi)

Ostříž lesní (*Falco subbuteo*)

4. VII. Úpské rašeliniště, 1 ex. (L. Petrilák)
 4. X. Jilemnice (Kozinec), 3 ex. (L. Petrilák)

Sokol stěhovavý (*Falco peregrinus*)

10. V. Luční hora, 1 ex. (B. Chutný)
 24. V. Vrbatova bd., 2 kroužící ex. (M. Jakoubek)
 2. VI. Úpské rašeliniště, přelet 1 ex. (J. Flousek)
 7. VI. Úpská jáma, 1 ex. (J. Flousek a exkurze ČSO)
 13. VI. Čertova louka, úspěšný útok 2 ex. na holuba (B. Chutný)
 1. X. Kotelní jámy, 1 ex. (M. Pokorný)

V roce 2015 bylo v celých Krkonoších zjištěno přinejmenším 6 párů – 4 hnízdící, 1 pravděpodobně hnízdící a 1 teritoriální, z toho 4 páry na české a 2 páry na polské straně pohorí (J. Vrána). Žádné hnízdění na české straně hor nebylo úspěšné.

Koroptev polní (*Perdix perdix*)

- 27.–31. V. Vrchlabí (letišťe), 1 ex. (J. Šimurda)
 25. VIII. Dolní Branná (KRPA), 12 ex. na poli (D. Vodnárek)

Křepelka polní (*Coturnix coturnix*)

13. VI. Úpské rašeliniště (1430 m n. m.), hlas 1 M (B. Chutný)
 15. VI. Víchová n. Jiz., hlas 1 M (M. Jakoubek)
 30. VI. Rudník, hlas 1 M (Z. Voňka)

Bažant obecný (*Phasianus colchicus*)

1. a 18. III. Vrchlabí (zám. park), 1 M u krmítka (D. Bílek)
 28. III. Dolní Lánov, 1 M (D. Vodnárek)
 22. IV. Javorník, 1 M (Z. Voňka)
 5. V. a 5. VI. Dolní Rokytnice (U Kroupů), hlas 1 M (J. Flousek)
 14. V. mezi Jilemnicí a Horní Brannou, 1 M na poli (D. Vodnárek)
 23. XI. Javorník (silnice u hlavní křiž.), 1 M (J. Flousek)

Slípka zelenonohá (*Gallinula chloropus*)

11. IV. Vrchlabí (ryb. Vejsplachy), 3 ex. (J. Flousek)
 8. V. Vrchlabí (ryb. Vejsplachy), 1 ex. (D. Vodnárek)

8. V. Vrchlabí (ryb. u cihelny), 1 ex. (D. Vodnárek)
 31. V. Trutnov (Dolní Staré Město: rybník), úspěšné hnízdění s min. 2 vyved. mláďaty, možná i 2 páry (V. Cerman)
 23. VI. Vrchlabí (ryb. u cihelny), 1 ad. a 2 juv. ex. (J. Šimurda)
 21.–22. VII. Vrchlabí (ryb. u letiště), 1 ex. (info J. Šimurda)
 konec VIII. Trutnov (Dolní Staré Město: rybník), 12 ex. (V. Cerman)

Jeřáb popelavý (*Grus grus*)

19. V. Černá Voda u Žacléře, 1 pár ve vhodném hnízdním prostředí (mozaika luk, rákosin, olšin a březin); fotodokumentace (J. Hřebačka, R. Drahný)
 zač. VI. Černá Voda u Žacléře, opakovaná pozorování 1 ex. (p. Slováček)

Kulík říční (*Charadrius dubius*)

27. V. Vrchlabí (zeměd. cesta proti letišti), 2 ex. na poli (J. Šimurda)

Kulík hnědý (*Charadrius morinellus*)

8. V. Vysoké Kolo (vřesové plató Z od vrcholu), 1 ex. (fotodokumentace, video) (V. Rýznar)

Čejka chocholátá (*Vanellus vanellus*)

28. III. Vrchlabí (letiště), přelet 1 ex. (1. pozorování) (J. Flousek)
 1. VI. Vrchlabí (U Finančnicka), 1 ex. (J. Šimurda)

Bekasina otavní (*Gallinago gallinago*)

18. V., 12. VI., 3. a 15. VII. Pančavská louka, 1 ex. (B. Chutný)
 25. V. Pančavská louka, 2 ex. (B. Chutný)
 25. V., 10. a 24. VI. Úpské rašeliniště, 1 ex. (B. Chutný)
 2. VI. Úpské rašeliniště, 1 tokající ex. (J. Flousek)
 7. a 26. VI. Úpské rašeliniště, hlas 1 ex. (J. Flousek)
 24. VI. Úpské rašeliniště, hlasy 3 ex. (J. Flousek)
 16. VII. Stříbrná bystrina (prameniště), 1 ex. předstírá zranění (B. Chutný)
 21. VII. Harrachova louka, vyplašen 1 ex. (L. Harčariková)

Sluka lesní (*Scolopax rusticola*)

11. V. Rýchory (Dvorský les), vyplašeny 2 ex. (J. Flousek)
18. V. Latovo údolí (Pod Dlouhým hřebenem), 1 ex. (J. Flousek)
24. V. Labská louka (pramen Labe), nízký
přelet 1 ex. (M. Jakoubek)
25. X. Richterovy Bd. (údolí Zeleného p.), 1 ex. (R. Drahný)

Vodouš kropenatý (*Tringa ochropus*)

24. VI. Úpské rašeliniště, 1 ex. (J. Flousek, B. Chutný)

Pisík obecný (*Actitis hypoleucos*)

2. V. Vrchlabí (ryb. u letiště), 1 ex. (J. Flousek)

Racek chechtavý (*Larus ridibundus*)

8. IV. Jilemnice, přelet asi 30 ex. k S (M. Pokorný)

Holub doupňák (*Columba oenas*)

28. III. Vrchlabí (Vápenický p.), 2 ex. na poli (J. Flousek)
12. V. Horní Mísečky (V svah pod Harr. skálou),
1 houk. M (J. Flousek)
13. V. Černý důl (JV svah Špičáku), 1 houk. M (J. Flousek)
30. V. Miszkowice PL (v. n. Bukówka), 1 ex.
(J.+P. Flouskovi, S.+J. Kalenští, J. Šimurda)

Holub hřivnáč (*Columba palumbus*)

8. III. Dlouhý les, 1 ex. (1. pozorování) (Z. Voňka)
10. III. Vrchlabí (zám. park), 1 ex. (1. pozorování) (J. Flousek)
2. X. Vrchlabí (zám. park), 3 ex. (J. Flousek)
10. X. Jilemnice, 200 ex. (L. Petrilák)
6. XI. Studenec (Rovnáčov), 20 ex. (M. Pokorný)

Hrdlička divoká (*Streptopelia turtur*)

12. V. Dlouhý les, 1 ex. (1. pozorování) (Z. Voňka)
12. V. Janský vrch (925 m n. m.), 1 houk. M (J. Flousek)
13. VI. Přední Žalý (Z svah: 920 m n. m.), 1 houk. M (J. Flousek)
13. VI. Zadní Žalý (V svah: 1000 m n. m.), 1 houk. M (J. Flousek)

Kukačka obecná (*Cuculus canorus*)

2. V. Vrchlabí (ryb. u letiště), hlas 1 M (1. pozorování)
(J. Flousek)
14. V. Rudník (Leopoldov), 1 ex. (1. pozorování) (Z. Voňka)
24. V. Paňčavská louka, hlas 1 M (M. Jakoubek)
17. VI. Vysoké Kolo (1500 m n. m.), hlas 1 M (M. Jakoubek)

Výr velký (*Bubo bubo*)

24. II. Vichovská Lhota, 1 houk. M (M. Jakoubek)
8. IX. Vichová n. Jiz. (Mladkov), 1 houk. M (M. Jakoubek)
9. IX. Vichová n. Jiz. (Mladkov), 1 ex. sedí na louce
(M. Jakoubek)
10. X. Horní Sytová (údolí ř. Jizerky), 1 houk. M (M. Jakoubek)
2. XI. Vrchlabí (zeměd. cesta proti letišti), 1 mrtvý ex.
pod sloupem VN (J. Kalenský)

Kulišek nejmenší (*Glaucidium passerinum*)

- 2015 Rýchory (SZ svah Mravenečníku: 790 m n. m.),
pobytové stopy v budce (M. Dusík)
- 2015 Kapradník (Na Kamenci, u Flamberky: 860 m n. m.),
pobytové stopy v budce (M. Dusík)

Puštík obecný (*Strix aluco*)

14. II. Roztoky u Jilemnice, 2 houk. MM (D. Vodnárek)
21. III. Rudník až Javorník, 2 houk. MM (D. Vodnárek)

Kalous ušatý (*Asio otus*)

15. II. Dolní Branná (KRPA), 1 houk. M (D. Vodnárek)
22. II. Dolní Sytová, opakovaná pozorování 5 ex.
[J. Novotný, L. Petrák] (info M. Jakoubek)
28. II. Vrchlabí (Podhůří: mlékárna), 1 houk. M (D. Vodnárek)

Sýc rousný (*Aegolius funereus*)

26. VII. Malý Kozinec (mezi Vrchlabím a Horní Brannou),
1 ex. sražený autem, uhynul v útulku (O. Bachtíková)

Rorýs obecný (*Apus apus*)

4. V. Jilemnice, 5 ex. (1. pozorování) (M. Pokorný)
 4. V. Vrchlabí, 3 ex. (1. pozorování) (J. Šimurda)
 6. V. Rudník (Leopoldov), 2 ex. (1. pozorování) (Z. Voňka)
 8. V. Vysoké n. Jiz., více ex. (1. pozorování) (L. Harčariková)
 10. V. Vrchlabí (ZŠ Školní), 4 páry (D. Vodnárek)
 11. V. Křížlice, 1. pozorování (H. Fabiánová)
 VI. Rudník (Leopoldov: římsy čp. 308 a otvory
 ve zdi čp. 494), 5 hnízd. párů (Z. Voňka)
 1. VII. Rudník (čp. 128), min. 4 obsazená hnízda (J. Šimurda)
 27. VII. Rudník, hlavní odlet (Z. Voňka)
 1. VIII. Vrchlabí (Liščí kopec), hlavní odlet (D. Vodnárek)
 7. VIII. Vrchlabí (centrum), hlavní odlet (J. Flousek)

Ledňáček říční (*Alcedo atthis*)

14. I. Hostinné (ř. Labe u žel. st.), 1 ex. (J. Materna)
 17. I. Jilemnice (Hraběnka), 1 mrtvý ex. (L. Petrilák)
 17. I. Vrchlabí (ř. Labe), 1 ex. (D. Vodnárek)
 8. II. Hořejší Vrchlabí (ř. Labe), 1 ex. (D. Vodnárek)
 12. IX. Špindlerův Mlýn (přehr. Labská), 1 ex. (M. Pokorný)
 1. X. Hradsko (ř. Jizera), přelet 2 ex. (L. Harčariková)
 2. X. Hradsko (ř. Jizera), 1 ex. (J. Materna)
 3. X. Arnultovice (p. Čistá), 1 ex. (Z. Voňka)
 7. X. a 5. XI. Vrchlabí (Podhůří: ř. Labe), 1 ex. (M. Pokorný)
 12. X. Vrchlabí (Podhůří: ř. Labe), 2 ex. (D. Vodnárek)
 14. X. Vrchlabí (zám. park), 1 ex. (J. Materna)
 24. X. Jilemnice (Hrabačov: ČOV), 1 juv. ex. (L. Petrilák)
 28. XI. Vrchlabí (Podhůří: Vápenický p.), 1 ex. (J. Flousek)
 21.–22. XII. Vrchlabí (zám. park), 1 ex. (J. Materna)

Dudek chocholý (*Upupa epops*)

18. IV. Víchová n. Jiz. (dům J. Tomáše), 1 ex.
 na louce (M. Jakoubek)
 24. IV. Víchová n. Jiz. (U Lipky), 1 ex. na louce (M. Jakoubek)
 28. VII. Vrchlabí (Podhůří), 1 ex. na zahradě
 (fotodokumentace) (Z. Lukešová)

Krutihlav obecný (*Jynx torquilla*)

2. V. Vrchlabí (ryb. u letiště), 2 volající MM
(1. pozorování) (J. Flousek)

Žluna šedá (*Picus canus*)

7. III. a 1. VI. Vrchlabí (U Finančníka), 1 ex. (J. Šimurda)
4. IV. Vrchlabí (Vápenický p.), 1 M (J. Šimurda)

Žluna zelená (*Picus viridis*)

28. V. Víchová n. Jiz. (u Fišerů), hnízdění v jabloni
[D. Tomáš] (info M. Jakoubek)
16. VI. Rudník (ÚP KRNAP), 1 ex. rozbíjí hnízda jiříček
a patrně požírá jejich mláďata (A. Ježek)

Strakapoud velký (*Dendrocopos major*)

24. VII. Úpské rašeliniště (1430 m n. m.), 1 juv. ex. (B. Chutný)

Strakapoud prostřední (*Dendrocopos medius*)

25. XII. (a dále až I. 2016) Jilemnice, 1 ex. (L. Petrilák)

Strakapoud malý (*Dendrocopos minor*)

21. III. a 4. IV. Vrchlabí (Vápenický p.), 1 M resp. hlas 1 ex. (J. Šimurda)

Datlík tříprstý (*Picoides tridactylus*)

24. I. Víchovská Lhota (údolí Roudnického p.), 1 málo plachý M
sbírá potravu na torzu suchého smrku (M. Jakoubek)
25. V. Velká Mumlava (serpentine modré tur. cesty nad
Krak. snídaní), 1 bubnující M na nepravidelně
kroužkovaném smrku (J. Flousek)
25. VI. Vosecká bd. (porosty J od V.b.), čerstvé
pobytové stopy na smrku (J. Flousek)

Skřivan polní (*Alauda arvensis*)

20. II. Vrchlabí, 3 ex. (1. pozorování) (J. Šimurda)
21. II. Jilemnice, 22 ex. (1. pozorování) (L. Petrilák)

21. III. Vrchlabí, 20 ex., většinou zpív. MM (J. Flousek)
14. XI. Vrchlabí (zeměd. cesta proti letišti), 1 ex. (J. Flousek)

Břehule říční (*Riparia riparia*)

18. IV. Vrchlabí (ryb. Vejsplachy), min. 3 ex. (J. Flousek)

Vlaštovka obecná (*Hirundo rustica*)

12. IV. Studenec, 1 ex. (1. pozorování) (D. Vodnárek)
13. IV. Vlčice (ryb. Dalibor), 31 ex. (1. pozorování) (J. Šimurda)
14. IV. Vrchlabí (ryb. Vejsplachy), 7 ex. (1. pozorování)
(J. Flousek)
30. IV. Rudník, 1 ex. (1. pozorování) (Z. Voňka)
14. IX. Rudník, hlavní odlet (Z. Voňka)

Jiříčka obecná (*Delichon urbicum*)

15. IV. Rudník, 1 ex. (1. pozorování) (A. Ježek)
18. IV. Kunčice n. L., 3 ex. (1. pozorování) (D. Vodnárek)
18. IV. Vrchlabí (ryb. Vejsplachy), min. 5 ex.
(1. pozorování) (J. Flousek)
28. IV. Vrchlabí (Podhůří), hlavní přilet (D. Vodnárek)
10. VI. Vrchlabí (Dělnická ul.), celkem 29 hnízd (čp. 53: 1,
čp. 64: 15, čp. 77: 5, čp. 529: 8) (J. Šimurda)
27. VII. Vrchlabí (centrum: Krkonošská ul.), celkem 24 hnízd
(IT: 9, čp. 182: 3, čp. 17: 1, čp. 142: 3, čp. 177: 3,
čp. 189: 1, čp. 194: 1, Teta: 3 odstraněná) (D. Vodnárek)
16. IX. Rudník, hlavní odlet (Z. Voňka)

Linduška luční (*Anthus pratensis*)

11. IV. Vrchlabí (nad měst. parkem), 1 ex. (1. pozorování)
(J. Flousek)
16. VI. Horní Malá Úpa (Pomezni Bd.: centrum),
1 zpív. M (J. Flousek)
4. VIII. Úpské rašeliniště, 1 pár krmí čerstvě vyvedená
mláďata (J. Flousek)

Linduška horská (*Anthus spinoletta*)

8. V. Úpské rašeliniště, 1 ex. (B. Chutný)

22. V. Luční bd. (Z křídlo), 1 zpív. M (J. Flousek)
 22. V. sedlo Luční hory (S od kaple), 1 zpív. M (J. Flousek)
 22. V. a 24. VI. Důl Bílého Labe (Bílá jáma), 1 zpív. M (J. Flousek)
 2. VI. Sněžka (podél červ. tur. cesty od Slezské bd. k vrcholu), 3 zpív. MM (J. Flousek)
 2. VI. Sněžka (podél Jubilejní cesty z vrcholu ke Slezské bd.), 5 zpív. MM (J. Flousek)
 6. VI. Sněžné jámy, 1 zpív. M (J. Flousek a exkurze ČSO)
 7. VI. Sněžka (Z svah), 2 zpív. MM (J. Flousek a exkurze ČSO)
 12. VI. Úpské rašeliniště, 1 krmící ex. (B. Chutný)

Konipas luční (*Motacilla flava*)

18. V. Pančavská louka, 1 M (B. Chutný)

Konipas citronový (*Motacilla citreola*)

8. V., 13. a 25. VI. Úpské rašeliniště, 1 vybarvený M (B. Chutný)
 18. V., 2. a 11. VI. Úpské rašeliniště, 1 nevybarvený M s 1 F (B. Chutný)
 29. V. Úpské rašeliniště, 2 nebo 3 ex., z toho min. 1 F [Stuart Fisher, GB] (info D. Horal)
 10. a 24. VI. Úpské rašeliniště, 2 volající MM (B. Chutný)
 12. VI. Úpské rašeliniště, 1 F (B. Chutný)
 17. VI. Úpské rašeliniště, 1 nevybarvený M s 1 F a 1 vybarvený M, oba MM se ozývají (B. Chutný)
 24. VI. Úpské rašeliniště (2. poval), 1 zpív. vybarvený M (J. Flousek)
 26. VI. Úpské rašeliniště, 1 ex. (J. Flousek)
 3. VII. Úpské rašeliniště, již žádný ex. (B. Chutný)

Konipas horský (*Motacilla cinerea*)

9. III. Jilemnice, 2 zpív. MM (1. pozorování) (L. Petrilák)
 9. III. Vrchlabí, 1 ex. (1. pozorování) (J. Flousek)
 17. III. Rudník, 1 ex. (1. pozorování) (A. Ježek)
 22. III. Vítkovice v Krk., 2 ex. (1. pozorování) (M. Pokorný)

Konipas bílý (*Motacilla alba*)

9. III. Vrchlabí, 1 ex. (1. pozorování) (J. Flousek)
 16. III. Jilemnice, 2 ex. (1. pozorování) (M. Pokorný)

Brkoslav severní (*Bombycilla garrulus*)

18. XII. Prostřední Lánov (hlavní křiž.), 9 ex. (J. Kalenský)

Skorec vodní (*Cinclus cinclus*)

25. VI. Luční bd. (1420 m n. m.), 1 ex. (B. Chutný)

Pěvuška podhorní (*Prunella collaris*)

2. VI. Sněžka (S svahy), 1 zpív. M a 1 ex. (J. Flousek)

6. VI. Sněžné jámy, 1 ex. (J. Flousek a exkurze ČSO)

4. VII. Sněžka, 1 ad. ex. (L. Petrilák)

Slavík modráček (*Luscinia svecica*)

23. V. Čertova louka, 1 zpív. M s bílou skvrnou (J. Flousek)
2015 oblast Pančavské louky, Úpského rašeliniště
a Stříbrné bystřiny: zjištěno celkem 16 MM (mezi
nimi tři s bílou skvrnou) a pouhých 9 FF; nalezeno
12 hnízd a vyvedeno 18 mláďat; nízká úspěšnost
hnízdění ovlivněna extrémními výkyvy počasí
(sucho na začátku hnízd. období, deštivo a chladno
v jeho 2. polovině) (B. Chutný, V. Pavel)

Rehek domácí (*Phoenicurus ochruros*)

10. III. Jilemnice, 1 M (1. pozorování) (L. Petrilák)

18. III. Rudník, 1. pozorování (Z. Voňka)

18. III. Vrchlabí, 1 zpív. M (1. pozorování) (J. Flousek)

Rehek zahradní (*Phoenicurus phoenicurus*)

17. III. Vrchlabí (zám. park), 1 zpív. M (1. pozorování)
(J. Flousek)

Pro Krkonoše velmi časně první pozorování.

Bramborníček černohlavý (*Saxicola rubicola*)

13. VI. Úpské rašeliniště, 1 ex. (B. Chutný)

Bělořit šedý (*Oenanthe oenanthe*)

22. IV. Vrchlabí (zeměd. cesta proti letišti), 2 ex. (J. Šimurda)

22. V. Luční hora (okolí vrcholu), 2 páry (J. Flousek)
 6. VI. Sněžné jámy, 1 zpív. M a 1 ex. (J. Flousek a exkurze ČSO)
 25. VI. sedlo Luční hory (S od kapele), 1 varující pár (B. Chutný)

Kos horský (*Turdus torquatus*)

24. V. Pančavská a Labská louka (Vrbatova bd. až pramen Labe a zpět), 14 párů (M. Jakoubek)

Drozd zpěvný (*Turdus philomelos*)

7. III. Vrchlabí (ryb. u letiště), 1 zpív. M (1. pozorování) (J. Šimurda)
 11. III. Rudník, 1. pozorování (Z. Voňka)
 15. III. Jilemnice, 1 ex. (1. pozorování) (L. Petrilák)

Drozd cvrčala (*Turdus iliacus*)

16. a 18. III. Vrchlabí (zám. park), 1 ex. na krmítku (D. Bílek)
 28. III. Vrchlabí (Vápenický p.), min. 5 ex. (J. Flousek)
 3. IV. Víchová n. Jiz., 1 zpív. M (D. Vodnárek)
 11. IV. Vrchlabí (ryb. u letiště), min. 1 ex. (J. Flousek)
 14. IV. Vrchlabí (ryb. u letiště), 2 zpív. MM (J. Flousek)

Cvrčilka zelená (*Locustella naevia*)

30. V. Miszkowice PL (v. n. Bukówka), více zpív. MM (J.+P. Flouskovi, S.+J. Kalenští, J. Šimurda)

Cvrčilka říční (*Locustella fluviatilis*)

8. V. Martinice v Krk., 1 zpív. M (1. pozorování) (L. Petrilák)
 30. V. Miszkowice PL (v. n. Bukówka), více zpív. MM (J.+P. Flouskovi, S.+J. Kalenští, J. Šimurda)

Rákosník obecný (*Acrocephalus scirpaceus*)

17. VI. Jilemnice (tůň s rákosinami u silnice na Martinice), 1 zpív. M (L. Petrilák)

Rákosník velký (*Acrocephalus arundinaceus*)

30. V. Miszkowice PL (v. n. Bukówka), 1 zpív. M (J.+P. Flouskovi, S.+J. Kalenští, J. Šimurda)

Sedmihlásek hajní (*Hippolais icterina*)

2. V. Vrchlabí (ryb. u letiště), 1 zpív. M (1. pozorování)
(J. Flousek)

Pěnice pokřovní (*Sylvia curruca*)

25. IV. Vrchlabí (zám. park), 1 zpív. M (1. pozorování)
(J. Flousek)
29. IV. Čistá (Fořt), 1 zpív. M (1. pozorování) (J. Šimurda)
23. V. Malý Šišák (Čertova jáma: 1350 m n. m.), 1 zpív. M
(J. Flousek)
15. VII. Pančavská louka (1320 m n. m.), 1 ex. (B. Chutný)

Pěnice hnědokřídla (*Sylvia communis*)

29. IV. Rudník (Arnultovice), 1 zpív. M (1. pozorování)
(J. Šimurda)

Pěnice slavíková (*Sylvia borin*)

2. V. Vrchlabí (ryb. u letiště), 2 zpív. MM
(1. pozorování) (J. Flousek)

Pěnice černohlavá (*Sylvia atricapilla*)

10. IV. Vrchlabí (Podhůří), 1 zpív. M (1. pozorování)
(D. Vodnárek)
11. IV. Vrchlabí, 3 zpív. MM (1. pozorování) (J. Flousek)

Budníček zelený (*Phylloscopus trochiloides*)

16. VI. Černá hora (Velké Pardubické Bd.), 1 zpív. M
(J. Materna)
17. VI. Jakšín (kříž. Terexu s Kamenicí), 1 zpív. M (J. Flousek)
18. VI. Důl Bílého Labe (Dívčí Lávky až Bouda u B.L.),
5 zpív. MM (J. Flousek)
19. VI. Černá hora (Václavák), 1 zpív. M (J. Flousek)
25. VI. Mumlavský důl (okolí Krak. snídaně),
2–3 zpív. MM (J. Flousek)

Budníček lesní (*Phylloscopus sibilatrix*)

5. V. Jizerský důl, 1 zpív. M (1. pozorování) (J. Flousek)

Budníček menší (*Phylloscopus collybita*)

21. III. Vrchlabí, 2 zpív. MM (1. pozorování)
(J. Flousek, J. Šimurda)
24. III. Jilemnice, 1 zpív. M (1. pozorování) (L. Petrilák)

Budníček větší (*Phylloscopus trochilus*)

18. IV. Vrchlabí (ryb. u letiště), 1 zpív. M (1. pozorování)
(J. Flousek)

Králíček ohnivý (*Regulus ignicapilla*)

27. III. Vrchlabí (zám. park), 1 zpív. M (1. pozorování)
(J. Flousek)
7. IV. Jilemnice, 1 zpív. M (1. pozorování) (L. Petrilák)

Lejsek šedý (*Muscicapa striata*)

2. V. Vrchlabí (ryb. u letiště), 2 zpív. MM (1. pozorování)
(J. Flousek)

Lejsek černohlavý (*Ficedula hypoleuca*)

18. IV. Rudník, 1 pár (1. pozorování) (Z. Voňka)
26. IV. Vrchlabí (ryb. u letiště), 2 MM (1. pozorování)
(J. Flousek)

Lejsek malý (*Ficedula parva*)

11. V. Svoboda n. Ú. (nad papírnou), 1 zpív. M s motivy
zpěvu sýkory uhelníčka (J. Flousek)
2. VI. Vrchlabí (Jankův kopec: U Lomu, V od žluté
tur. cesty), 1 zpív. M (P. Flousek)
5. VI. Jizerský důl (Planýrka: sčít. bod 1405),
1 varující M (J. Flousek)

Moudivláček lužní (*Remiz pendulinus*)

18. IV. Vrchlabí (ryb. u letiště), 2 ex. (J. Flousek)
18. IV. Vrchlabí (ryb. Vejsplachy), 2 ex. (J. Flousek)

Ťuhák obecný (*Lanius collurio*)

10. V. Vrchlabí, 1 pár (1. pozorování) (J. Flousek)
13. VI. Úpské rašeliniště, 1 M (B. Chutný)
16. VII. Stříbrný hřbet (1430 m n. m.), 1 varující pár (B. Chutný)

Ťuhák šedý (*Lanius excubitor*)

- 5.–7. a 21. III. Vrchlabí (letišťe), 1 ex. (J. Šimurda)
18. III. Vrchlabí (zeměd. cesta proti letišti), 1 ex. (J. Flousek)
30. V. Miszkowice PL (v. n. Bukówka), 1 ex.
(J.+P. Flouskovi, S.+J. Kalenští, J. Šimurda)
12. XI. Medvědí bd., 1 ex. (J. Šimurda)
14. XI. Vrchlabí (zeměd. cesta proti letišti), 1 ex. (J. Flousek)

Straka obecná (*Pica pica*)

7. III. Jilemnice (zám. park), 16 ex. (L. Petrilák)
16. VI. Malá Úpa (Rennerovy Bd.), 1 ex. (J. Flousek)
16. VI. Horní Malá Úpa (Pomezni Bd.), 1 ex. (J. Flousek)
21. XII. Jilemnice, 25 ex. (nejvyšší zjištěný počet ve městě)
(L. Petrilák)

Ořešník kropenatý (*Nucifraga caryocatactes*)

2. IX. Rudník, 1 ex. (Z. Voňka)
10. IX. Kněžice, 1 ex. (D. Vodnárek)
14. XI. Vrchlabí (Vápenický kopec), 1 ex. (J. Flousek)

Kavka obecná (*Corvus monedula*)

27. V. Vrchlabí (Mánesova ul.), 30 ex. sbírá potravu (J. Šimurda)
4. VI. Jilemnice (kostel), 20 ex. (M. Pokorný)
3. VII. Vrchlabí (Liščí kopec), 120 ex. (D. Vodnárek)

Havran polní (*Corvus frugilegus*)

4. IV. Vrchlabí (autokemp u letišťe), 1 ex. na topolu (J. Šimurda)
25. X. Vrchlabí (Liščí kopec), 4 ex. (D. Vodnárek)

Vrána šedá (*Corvus cornix*)

27. VII. Vrchlabí (letišťe), min. 70 ex. sbírá potravu (J. Šimurda)

Krkavec velký (*Corvus corax*)

12. II. Liščí hora, 5 ex. (M. Štěpánek)
 16. III. Vrchlabí (Jankův kopec), asi 30 ex. (M. Štěpánek)
 12. IV. Jestřabí v Krk. (Zabylý), 36 ex. (M. Jakoubek)
 5. X. Čertův důl, přelet 17 ex. (J. Šimurda)
 6. XII. Jilemnice, 30 ex. (L. Petrilák)

Špaček obecný (*Sturnus vulgaris*)

21. II. Jilemnice, 2 zpív. MM (1. pozorování) (L. Petrilák)
 27. II. Vrchlabí, 12 ex. (1. pozorování) (J. Šimurda)
 5. III. Rudník, 1. pozorování (Z. Voňka)
 10. III. Křížlice, asi 120 ex. (1. pozorování) (M. Jakoubek)

Vrabec domácí (*Passer domesticus*)

4. III. Horní Branná (mezi kostelem a hrobkou),
 více než 50 ex. (M. Jakoubek)
 6. III. Jilemnice (Hrabačov: MŠ), 6 ex. (M. Jakoubek)
 28. III. Vrchlabí (ryb. u letiště), 2 MM a 1 F (J. Flousek)
 25. XI. Víchová n. Jiz. (hřiště), 22 ex. (M. Jakoubek)
 2015 Rudník (okolí čp. 494), asi 30 ex. (Z. Voňka)

Pěnkava jikavec (*Fringilla montifringilla*)

24. I. Vrchlabí (zeměd. cesta proti letišti), 2 ex. (J. Flousek)
 22. IV. Medvědín (svážnice), 4 MM, 3 FF
 a min. 5 ex. (J. Šimurda)
 14. X. Vrchlabí (zám. park), 1 ex. (J. Flousek)
 5.–6. XII. Křížlice, 9 resp. 1 ex. (H. Fabiánová)

Zvonohlík zahradní (*Serinus serinus*)

7. IV. Jilemnice, 1 zpív. M (1. pozorování) (L. Petrilák)
 7. IV. Vrchlabí (zám. park), 1 zpív. M (1. pozorování)
 (J. Flousek)
 9. IV. Hostinné, 1 zpív. M (1. pozorování) (J. Materna)

Zvonek zelený (*Carduelis chloris*)

9. XII. Jilemnice, 1 mrtvý ad. M (trichomonóza) (L. Petrilák)
 2015 Rudník, velmi málo početný výskyt (Z. Voňka)

Čečetka tmavá (*Carduelis cabaret*)

11. IV. Vrchlabí (gymnázium), 2 páry (J. Flousek)
 21. IV. Vrchlabí (zám. park), chycen 1 ex. (J. Šimurda)

Hýl rudý (*Carpodacus erythrinus*)

30. V. Miskowice PL (v. n. Bukówka), 1 zpív. M
 (J.+P. Flouškovi, S.+J. Kalenští, J. Šimurda)

Strnad rákosní (*Emberiza schoeniclus*)

21. III. Horní Štěpanice, 2 MM a 2 FF (1. pozorování)
 (L. Petrilák)
 21. III. Vrchlabí (ryb. u letiště), 2 ex. (1. pozorování) (J. Flousek)
 28. III. Vrchlabí (ryb. Vejsplachy), 1 ex. (J. Flousek)
 28. III. a 2. V. Vrchlabí (ryb. u letiště), 1 ex. (J. Flousek)
 2. IV. Jilemnice (Hrabačov: ČOV), 1 ex. (L. Petrilák)
 5. IV. Vrchlabí (ryb. Vejsplachy), 1 F (J. Šimurda)
 30. V. Miskowice PL (v. n. Bukówka), více zpív. MM
 (J.+P. Flouškovi, S.+J. Kalenští, J. Šimurda)

Strnad luční (*Emberiza calandra*)

30. V. Miskowice PL, 1 zpív. M (J.+P. Flouškovi,
 S.+J. Kalenští, J. Šimurda)

Pozorování dalších obratlovců v oblasti Krkonoš v roce 2015

Observations of other vertebrates in the Giant Mts in 2015

(Vysvětlivky: M – samec, F – samice; ex. – exemplář(e), ad. – adultní, juv. – juvenilní)

Sestavil: Jiří Flousek (Správa KRNAP, 543 II Vrchlabí)

RYBY (OSTEICHTHYES)

Pstruh duhový (*Oncorhynchus mykiss*)

13. VII. Horní Sytová (Arnoštov: ř. Jizerka), 4 ex. (M. Pokorný)
7. X. Vrchlabí (Podhůří: ř. Labe), 30 ex. (M. Pokorný)

Siven americký (*Salvelinus fontinalis*)

13. VII. Horní Sytová (Arnoštov: ř. Jizerka), 10 ex. (M. Pokorný)

Lipan podhorní (*Thymallus thymallus*)

13. VII. Horní Sytová (Arnoštov: ř. Jizerka), 1 ex. (M. Pokorný)
7. X. Vrchlabí (Podhůří: ř. Labe), 30 ex. (M. Pokorný)

Střevle potoční (*Phoxinus phoxinus*)

12. VII. Horní Sytová (ř. Jizera), 100 ex. (M. Pokorný)
7. X. Vrchlabí (Podhůří: ř. Labe), 100 ex. (M. Pokorný)

Mřenka mramorovaná (*Barbatula barbatula*)

12. VII. Horní Sytová (ř. Jizera), 10 ex. (M. Pokorný)

PLAZI (REPTILIA)

Užovka obojková (*Natrix natrix*)

2. VII. Rudník (ÚP KRNAP), 1 mrtvý ex. na cestě (Z. Voňka)

Zmije obecná (*Vipera berus*)

24. IV. Rudník (obecní úřad), 1 F (Z. Voňka)
1. X. Rudník (u ČEZu), 1 mrtvý ex. na cestě (Z. Voňka)

SAVCI (MAMMALIA)**Rejsek horský** (*Sorex alpinus*)

11. VI. Tetřeví Bd., 1 mrtvý ex. na cestě (J. Flousek)

Netopýr pestrý (*Vespertilio murinus*)

20. XII. Pec p. Sn. (hotel Horizont), 1 ex. kroužící kolem budovy při +2 °C (determinace není 100 %, ale velmi pravděpodobně správná) (W. Kuijsten, NL)

Tchoř tmavý (*Mustela putorius*)

5. X. Hořejší Vrchlabí (silnice ke Strážnému),
1 mrtvý ex. (J. Materna)
27. XII. Vrchlabí-Podhůří (býv. mlékárna), 1 ex.
chycen do pastí na kuny (D. Vodnárek)

Hranostaj (*Mustela erminea*)

24. V. Pančavská louka (U Čtyř pánů), 1 ex. (M. Jakoubek)

Vydra říční (*Lutra lutra*)

10. IX. Javorník (Luční p.), 1 ex. [p. Pátek] (info Z. Voňka)

PRUNELLA

Zpravodaj Oblastní ornitologické sekce při Správě Krkonošského národního parku ve Vrchlabí, ve kterém jsou publikovány ornitologické práce a sdělení z Krkonoš a jejich širšího podhůří.

Přináší rovněž přehledy významných ornitologických pozorování, přehledy kroužkovaných ptáků a pozorování a krátká sdělení, týkající se i ostatních skupin obratlovců.

Příspěvky jsou ve zpravodaji publikovány česky, s anglickým nebo německým souhrnem.

Pokyny pro autory

Příspěvek musí obsahovat název článku, jméno a adresu autora (-ů) a v případě rozsáhlejšího příspěvku by měl být členěn na abstrakt, úvod, metodiku, příp. popis sledovaného území, výsledky, diskusi, závěr, seznam použité literatury a souhrn pro překlad do angličtiny či němčiny.

Literární citace uvádějte ve formátu: příjmení autora a zkratka křestního jména, rok vydání, název článku, název časopisu, ročník a strany; u knih i místo vydání.

Příklad:

MAŘAN J. 1946: Kulík hnědý, *Charadrius morinellus* L., v Krkonoších. *Sylvia* 8: 49.

HUDEC K. & ŠTASTNÝ K. (eds) 2005: Fauna ČR. Ptáci II/1. *Academia Praha*.

Rukopis psaný na počítači (MS Word) může být doplněn tabulkami (MS Excel), obrázky nebo kvalitními fotografiemi pro reprodukci v černo-bílém provedení.

Redakce si vyhrazuje právo provést drobné formální úpravy textu.

PRUNELLA

ročník XLI/2016

Vedoucí redaktor: Jiří Flousek
Správa KRNAP
Dobrovského 3
543 01 Vrchlabí
tel. (+420) 499 456 212
e-mail: jflousek@krnap.cz

Redakční rada: Jaroslav Fišera
Jan Grúz
Jan Materna
Luděk Petrilák
Jakub Šimurda
Dušan Vodnárek

Vydala: Správa KRNAP Vrchlabí, 2016

Foto na obálce: © Tomáš Bělka

Výroba: 2123design, Hradec Králové

Počet výtisků: 150

Vychází jedenkrát ročně

Neprodejně

Tištěno na recyklovaném papíru

ISBN 978-80-7535-046-6

ISSN 2336-2316

© Správa Krkonošského národního parku, Vrchlabí

